

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

7^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 13 Αυγούστου 2021 με την εξής σύνθεση Χρυσάνθη Ζαράρη, Πρόεδρος, Γερασιμούλα-Μαρία Δρακονταειδή, Εισηγήτρια και Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου Μέλη.

Για να εξετάσει την από 5.07.2021 Προδικαστική Προσφυγή, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 1340/6.07.2021 του προσφεύγοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...(διακριτικός τίτλος: «...»), (εφεξής ο «προσφεύγων»), που εδρεύει στο ... χλμ της Εθνικής Οδού ...-..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ... (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και κατά της με αριθμ. 596η/9-6-2021 (θέμα 6ο) απόφασης του Δ.Σ. του Νοσοκομείου, με την οποία εγκρίθηκε το από 1-6-2021 πρακτικό αποσφράγισης, ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής και αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών κατά το μέρος αυτής, που έγιναν δεκτές οι προσφορές της εταιρείας ... και ... (...) ... (...) – ... (εφεξής η «προσβαλλόμενη») και

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «... (...) ... (...) – ...», που εδρεύει στη ..., οδός Λεωφ. ..., (εφεξής «ο α' παρεμβαίνων»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία ...» και τον διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στην ..., οδός ..., (εφεξής «ο β' παρεμβαίνων»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή του ο προσφεύγων αιτείται να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το ως άνω σκέλος.

Με την παρέμβασή του ο α' παρεμβαίνων αιτείται την απόρριψη της προσφυγής και την διατήρηση ισχύος της προσβαλλομένης.

Με την παρέμβασή του ο β' παρεμβαίνων αιτείται την απόρριψη της προσφυγής και την διατήρηση ισχύος της προσβαλλομένης.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, συνολικού ποσού 3.388,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., την από 05.07.2021 πληρωμή στη Τράπεζα Πειραιώς και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης) που υπολογίζεται βάσει της εκτιμώμενης αξίας χωρίς ΦΠΑ της σύμβασης ποσού 677.419,35 ευρώ.

2. Επειδή η αναθέτουσα αρχή δυνάμει της με αρ. πρωτ. 009/2020 διακήρυξης διεθνούς ανοιχτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού (μέσω ΕΣΗΔΗΣ αρ. συστήματος ...) προκήρυξε διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου για τις υπηρεσίες Φύλαξης των κτιριακών εγκαταστάσεων του Γενικού Νοσοκομείου ... «...» ασφάλειας του προσωπικού και των νοσηλευόμενων ασθενών προς κάλυψη των αναγκών του για τρία (3) έτη, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής.

3. Επειδή, το πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων την 2-10-2020 με ΑΔΑΜ: ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε αύξοντα αριθμό ...

4. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

5. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 5.07.2021 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

τόπου του διαγωνισμού στις 23.06.2021, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από τον προσφεύγοντα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

6.Επειδή, ο προσφεύγων με έννομο συμφέρον ασκεί την υπό κρίση προσφυγή καθώς συμμετέχει στο διαγωνισμό και επικαλείται ζημία του ερειδόμενη στην παράνομη αποδοχή των προσφορών των έτερων συμμετεχόντων οικονομικών φορέων και όφελος του από την ανάθεση στον ίδιο της υπό κρίση σύμβασης.

7. Επειδή στις 6.07.2021 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής, δια μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού προς όλους τους ενδιαφερόμενους σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017.

8. Επειδή με την υπ' αριθμ. 1707/2021 Πράξη του αναπληρωτή Προέδρου του 6^{ου} Κλιμακίου ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής και επί του αιτήματος λήψης προσωρινών μέτρων. Στη συνέχεια κατόπιν της από 19.07.2021 Ολομέλειας της ΑΕΠΠ εκδόθηκε η με αρ. 1947/2021 όμοια Πράξη της Προέδρου του 7^{ου} Κλιμακίου.

9. Επειδή η αναθέτουσα αρχή απέστειλε στην ΑΕΠΠ απόψεις τις με α.π. 24050/2021 επί της προδικαστικής προσφυγής.

10. Επειδή, ο α' παρεμβαίνων άσκησε την ΓΑΚ (ΑΕΠΠ) 4429/2021 παρέμβασή του νομίμως κι εμπροθέσμως, ήτοι στις 13-07-2021, εντός δεκαήμερου προθεσμίας από την κοινοποίηση σε αυτόν της ασκηθείσας προσφυγής. Ασκεί δε την υπό κρίση παρέμβαση με έννομο συμφέρον καθώς συμμετέχει στο διαγωνισμό μαζί με τον προσφεύγοντα και τα έννομα συμφέροντά του θίγονται από την τυχόν ευδοκίμηση της προσφυγής.

11. Επειδή, ο β' παρεμβαίνων άσκησε την ΓΑΚ (ΑΕΠΠ) 4566/2021 παρέμβασή του νομίμως κι εμπροθέσμως, ήτοι στις 16-07-2021, εντός δεκαήμερου προθεσμίας από την κοινοποίηση σε αυτόν της ασκηθείσας

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

προσφυγής. Ασκεί δε την υπό κρίση παρέμβαση με έννομο συμφέρον καθώς συμμετέχει στο διαγωνισμό μαζί με τον προσφεύγοντα και τα έννομα συμφέροντά του θίγονται από την τυχόν ευδοκίμηση της προσφυγής.

12. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η ως άνω προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 7^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346, 360, και 366 του ν. 4412/2016 και των άρθρων 3 και 15 του Π.Δ/τος 39/2017.

13. Επειδή, στον υπό κρίση διαγωνισμό συμμετείχαν τρεις οικονομικοί φορείς, ήτοι ο προσφεύγων και οι δύο παρεμβαίνοντες. Δυνάμει της προσβαλλομένης έγιναν δεκτές και οι τρεις προσφορές από τεχνικής άποψης.

14. Επειδή, με την προσφυγή του ο προσφεύγων ισχυρίζεται τα ακόλουθα:[...] Στην προκείμενη περίπτωση, η εταιρεία ... ως αναφέρθηκε συμμετείχε στην υπό κρίση διαγωνιστική διαδικασία στηριζόμενη στις ικανότητες της εταιρείας ...προκειμένου για την πλήρωση των κριτηρίων της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας και χρηματοοικονομικής επάρκειας, δηλώνοντας τούτο στην προσφορά της. Εξάλλου στα ΕΕΕΣ που υπέβαλε η εν λόγω εταιρεία ηλεκτρονικά με τον υποφάκελο «Δικαιολογητικά Συμμετοχής – Τεχνική Προσφορά» δήλωσε για την παρέχουσα σε αυτήν στήριξη εταιρεία, ήτοι για τη δανείζουσα εταιρεία τα κάτωθι:

«Αθέτηση των υποχρεώσεων στον τομέα του εργατικού δικαίου

Ο οικονομικός φορέας έχει, εν γνώσει του, αθετήσει τις υποχρεώσεις του στους τομείς του εργατικού δικαίου;

Απάντηση:

Ναι.

Περιγράψτε τα μέτρα που λήφθηκαν

Στην εταιρεία μας έχουν επιβληθεί μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς στον υπό κρίση διαγωνισμό, πλέον των τριών (3) πράξεων επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632 /2011 (Β´ 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχου. Κατά των ανωτέρω πράξεων επιβολής προστίμου έχουν ασκηθεί νομίμως και εμπροθέσμως προσφυγές ενώπιον των αρμοδίων Διοικητικών Πρωτοδικείων. Επομένως, οι ανωτέρω κυρώσεις ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙ ΤΕΛΕΣΙΔΙΚΗ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΗ ΙΣΧΥ και για το λόγο αυτό η εταιρεία μας ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΕΙ στους λόγους αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.4.γ της διακήρυξης και του άρθρου 73 παρ. 2 περ. γ του Ν. 4412/2016. Σε κάθε πάντως περίπτωση, ΚΑΤΑ ΠΑΓΙΑ ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ, οι ανωτέρω πράξεις επιβολής προστίμου ΣΕΠΕ στην εταιρεία μας, οι οποίες δεν έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ να αποτελέσουν λόγο αποκλεισμού της εταιρείας μας (βλ. ΑΕΠΠ 501 & 502 /2019, 265/2019). Και τούτο διότι η μη ταύτιση του περιεχομένου του όρου 2.2.3.2.γ της διακήρυξης με τη διάταξη του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010, ως προς την απαίτηση για τελεσιδικία των σχετικών κυρώσεων, οδηγεί εν προκειμένω σε αμφισημία των όρων της διακήρυξης σχετικά με τον επίμαχο λόγο αποκλεισμού, η οποία σύμφωνα με τα ανωτέρω δεν μπορεί να ερμηνευθεί εις βάρος της εταιρείας μας, επιφέροντας την απόρριψη της προσφοράς μας, καθώς η Αναθέτουσα Αρχή, όπως ΑΔ ΗΟC έχει κριθεί από την ΑΕΠΠ (βλ. ΑΕΠΠ 501 & 502/2019, 265/2019) όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα δεδομένου ότι γνώριζε τη διαφοροποίηση των ως άνω διατάξεων, αναφέροντας αν απαιτείται ή όχι τελεσιδικία των σχετικών κυρώσεων αίροντας ρητώς και σαφώς την ασάφεια που προκύπτει από την ταυτόχρονη εφαρμογή των ως άνω διατάξεων. Υπό αυτές τις περιστάσεις και δεδομένης της ασάφειας των επίμαχων όρων της διακήρυξης, ΟΥΔΟΛΩΣ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΘΕΜΕΛΙΩΘΕΙ ΒΑΣΙΜΑ λόγος αποκλεισμού της εταιρείας μας κατά τα άρθρα 2.2.2.3.γ και 2.2.3.3. της διακήρυξης, καθώς οι ίδιες παραβατικές συμπεριφορές θεμελιώνουν περισσότερους λόγους αποκλεισμού, οι οποίοι εφαρμόζονται υπό διαφορετικές κατά την διακήρυξη και την οικεία νομοθεσία προϋποθέσεις, με συνέπεια να εγείρεται και στην περίπτωση αυτή ζήτημα ασάφειας μεταξύ των ισχυόντων λόγων αποκλεισμού. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 2.2.3.6. της διακήρυξης ορίζεται επί λέξει ότι «οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας που εμπíπτει σε μια από τις καταστάσεις που

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

αναφέρονται στις παραγράφους 2.2.3.1, 2.2.3.2.γ) και 2.2.3.3 μπορεί να προσκομίζει στοιχεία προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού (αυτοκάθαρση)». Επειδή για την εφαρμογή του όρου 2.2.3.6 της διακήρυξης σχετικά με την εκτίμηση των μέτρων αυτοκάθαρσης που έλαβε ο εκάστοτε διαγωνιζόμενος για την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ είναι κατ' αρχήν ο διαγωνιζόμενος να εμπίπτει σε έναν από τους προβλεπόμενους με τους όρους 2.2.3.1, 2.2.3.2.γ) και 2.2.3.3 της διακήρυξης λόγους αποκλεισμού, προϋπόθεση η οποία ΔΕΝ ΣΥΝΤΡΕΧΕΙ εν προκειμένω για την εταιρεία μας. Επομένως η εταιρεία μας ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΕΙ στους λόγους αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.2.γ., άρθρου 2.2.3.3. της διακήρυξης και του άρθρου 73 παρ. 2 περ. γ του Ν. 4412/2016 και ως εκ τούτου δεν υφίσταται λόγος υποβολής ληφθέντων επανορθωτικών μέτρων κατά άρθρο 2.2.3.6. της διακήρυξης.

Σε περίπτωση καταδίκης, ο οικονομικός φορέας έχει λάβει μέτρα να αποδεικνύουν την αξιοπιστία του παρά την ύπαρξη σχετικού λόγου αποκλεισμού («αυτοκάθαρση»);

Ναι.»

Περιγράψτε τα μέτρα που λήφθηκαν

Σε κάθε δε περίπτωση, αν και η εταιρεία μας ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΕΙ στους λόγους αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.2.γ., άρθρου 2.2.3.3. της διακήρυξης και του άρθρου 73 παρ. 2 περ. γ του Ν. 4412/2016 και ως εκ τούτου δεν υφίσταται λόγος υποβολής ληφθέντων επανορθωτικών μέτρων κατά άρθρο 2.2.3.6. της διακήρυξης, έχει λάβει επανορθωτικά και προσήκοντα μέτρα τα οποία επιβεβαιώνουν την αξιοπιστία και τη φερεγγυότητά της.

Ειδικότερα, μετά την επιβολή πράξεων επιβολής προστίμου ΣΕΠΕ, οι οποίες αφορούσαν ιδίως ζητήματα τροποποίησης ωραρίου εργαζομένων και μη έγκαιρης και εμπρόθεσμης δήλωσης αλλαγής του χρόνου απασχόλησης πριν την έναρξη της εργασίας, συμμορφούμενη με τις υποδείξεις της εργατικής νομοθεσίας, ώστε να αποφεύγεται κάθε σφάλμα ή αβλεψία. Πιο συγκεκριμένα, η εταιρεία μας έχει ιδρύσει και λειτουργεί μία νέα Διεύθυνση στο Τμήμα Προσωπικού, προσλαμβάνοντας διοικητικό προσωπικό, ειδικά

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

εκπαιδευμένο και τεχνικά καταρτισμένο: • Συστάθηκε ξεχωριστή διεύθυνση στο Τμήμα Προσωπικού της εταιρείας, ήτοι η Διεύθυνση Υποβολής Τροποποιητικών Πινάκων Ε4 Εργαζομένων. Η εν λόγω Διεύθυνση αποτελείται από εργαζόμενους που προσελήφθησαν και θα προσληφθούν στην εταιρεία με τα ακόλουθα καθήκοντα και αρμοδιότητες: α) 24ωρη επικοινωνία με τους Υπευθύνους κάθε τομέα δραστηριότητας της εταιρείας μας (Φύλαξη, Καθαριότητα, Σίτιση, Υποστήριξη Λειτουργίας), β) έγκαιρη και εμπρόθεσμη υποβολή στο Ηλεκτρονικό Σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» των μηνιαίων προγραμμάτων εργασίας και των αντίστοιχων τροποποιήσεων του ωραρίου εργασίας όλων των εργαζομένων, γ) ενημέρωση του λογιστηρίου για κάθε τροποποίηση ωραρίου, δ) καθημερινό έλεγχο των υποβληθέντων τροποποιήσεων ωραρίου στο Σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ». • Προσελήφθη και δεύτερος υπάλληλος ηλεκτρονικών υπολογιστών, χειριστής εισαγωγής δεδομένων, αποκλειστικά για την ηλεκτρονική οργάνωση της νεοσυσταθείσας Διεύθυνσης Υποβολής Τροποποιητικών Πινάκων Ε4 Εργαζομένων και την υποστήριξη των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών αυτής. • Εκπαιδεύτηκαν οι εργαζόμενοι της εταιρείας μας, μέσα από επιμορφωτικά σεμινάρια, για τον ακριβή τρόπο έγκαιρης γνωστοποίησης στην εταιρεία της αλλαγής του χρόνου εργασίας τους. Επομένως η εταιρεία μας δημιούργησε νέες διαδικασίες σε επίπεδο διαχείρισης προσωπικού, κατάλληλες για την ορθή λειτουργία της και για την αποφυγή περαιτέρω παραπτώματων που αφορούσαν τεχνικά σφάλματα και αβλεψίες ως προς τη λειτουργία του ηλεκτρονικού συστήματος «ΕΡΓΑΝΗ», με μοναδικό σκοπό την απαρέγκλιτη τήρηση της εργατικής νομοθεσίας. Ως εκ τούτου, η εταιρεία μας, ακολουθώντας κατά γράμμα τις επιταγές του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016, μετά τις επιβληθείσες πράξεις επιβολής προστίμου ΣΕΠΕ του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010, προς επίρρωση της ικανότητάς της, έλαβε όλα τα προσήκοντα διορθωτικά μέτρα για την τεκμηρίωση της αξιοπιστίας της (ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 9 ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΓΝΩΜΗ 9/2019 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 73 ΠΑΡ. 8 ΤΟΥ Ν. 4412/2016). Συνεπώς, αν και η εταιρεία μας ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΕΙ στους λόγους αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.2.γ., άρθρου 2.2.3.3. της διακήρυξης και του άρθρου 73 παρ. 2 περ. γ του Ν. 4412/2016, έλαβε όλα τα προσήκοντα μέτρα

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

και για το λόγο αυτό η συμμετοχή μας στον υπό κρίση διαγωνισμό του «ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ...» με αριθμό Διακήρυξης 009/2020, είναι απολύτως νόμιμη.

Στο σημείο δε αυτό αναφέρουμε ότι το σύνολο των ανωτέρω επαναλαμβάνει και στο σχετικό υποβληθέν ερώτημα του ΕΕΕΣ της περί διάπραξης σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος.

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, η δανείζουσα στη συμμετέχουσα εμπειρία εταιρεία ...στα σχετικά ερωτήματα του ΕΕΕΣ της έχει απαντήσει καταρχήν θετικά, ωστόσο στην περιγραφή των σχετικών πληροφοριών, παρά το γεγονός ότι δηλώνει υπεύθυνα την επιβολή εις βάρος της άνω των τριών (3) πράξεων επιβολής προστίμου, ότι δηλαδή εμπίπτει στο άρθρο 68 περίπτωση γ' παράγραφος 2 του Ν.3863/2010, ουδόλως καταρχήν δηλώνει τις επιβληθείσες πράξεις αυτές, ούτε τον ακριβή αριθμό τους. Περαιτέρω, αόριστα δηλώνει ότι έχουν ασκηθεί κατά αυτών νομίμως και εμπροθέσμως προσφυγές ενώπιον των αρμοδίων Διοικητικών Πρωτοδικείων, με αποτέλεσμα αυτές να μην έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ και συνάγει το συμπέρασμα που κατά την κρίση της αποτελεί «πάγια κρίση της ΑΕΠΠ» ότι για το λόγο αυτό ουδόλως εμπίπτει στην περίπτωση διάπραξης σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, παραθέτοντας δε και συνημμένες σχετικές αποφάσεις της ΑΕΠΠ του έτους 2019 (501 και 502/2019, 265/2019).

Για τους λόγους δε αυτούς ισχυρίζεται ότι ουδόλως υπέχει σχετική υποχρέωση περί δήλωσης των μέτρων αυτοκάθαρσης που έχει λάβει για την απόδειξη της αξιοπιστίας της.

Ωστόσο, με βάση την παρατιθέμενη όλως πρόσφατη και αποκρυσταλλωμένη νομολογία των Ακυρωτικών Δικαστηρίων της χώρας και της ΕΑ του ΣτΕ (20/2020) έχει κριθεί ότι υποχρέωση αναγραφής των επιβληθέντων πράξεων επιβολής προστίμων στις περιπτώσεις των εταιρειών παροχής υπηρεσιών φύλαξης και καθαριότητας όπου καλείται σε εφαρμογή ως ειδικότερη η διάταξη του άρθρου 68 παρ. 2 περίπτωση γ' του Ν.3863/2010, υφίσταται στα αντίστοιχα πεδία του ΕΕΕΣ στην περίπτωση που τα πρόστιμα υψηλής ή πολύ υψηλής σπουδαιότητας ανέρχονται σε άνω των τριών (3) μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών προ της ημερομηνίας

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

υποβολής της προσφοράς και έχουν επιβληθεί σε διαφορετικούς διενεργηθέντες ελέγχους, ή δύο (2) που αφορούν αδήλωτη εργασία για το ίδιο χρονικό διάστημα, ανεξαρτήτως της μη τελεσίδικης και δεσμευτικής ισχύς τους. Αντίθετα, δεν υφίσταται η εν λόγω υποχρέωση περί αναγραφής τους στην περίπτωση που δεν στοιχειοθετούνται οι περιπτώσεις του άρθρου 68 παρ. 2 περίπτωση γ του ν.3863/2010 (επιβληθέντες παραβάσεις κάτω των τριών ή προερχόμενες από τον ίδιο έλεγχο, ΔΕΦΑΘ Α1011/28-06-2021 ΙΒ' Τριμελούς Σύμβασης).

Παρότι η καταρχήν μη αναγραφή των επιβληθέντων προστίμων που η ίδια η δανείζουσα ομολογεί στο υποβληθέν ΕΕΕΣ της δεν μπορεί να στοιχειοθετήσει την συνδρομή του λόγου αποκλεισμού της παραγράφου (ζ) του άρθρου 2.2.3.4. της οικείας διακήρυξης, περί απόκρυψης πληροφοριών που απαιτούνται για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού (ΔΕΦΑΘ 209/2021 ΕΑ ΣτΕ 117/2019), ωστόσο όφειλε να αιτηθεί κατ' άρθρο 78 του ν.4412/2016 την αντικατάσταση του δανείζοντα την εμπειρία οικονομικού φορέα λόγω συνδρομής στο πρόσωπό του, του λόγου αποκλεισμού της περίπτωσης (α) και (θ) του άρθρου 2.2.3.4. της διακήρυξης.

Συγκεκριμένα, όπως έχει κριθεί δυνάμει της με αριθμ. 648, 649/2021 απόφασης του ΑΕΠΠ που επικυρώθηκε κατά το σκεπτικό της δυνάμει της με αριθμ. 209/2021 απόφασης του ΔΕΦΑθηνών (Τμήμα ΙΔ'): «Εφόσον δε συντρέχει λόγος αποκλεισμού του όρου 2.2.3 της διακήρυξης για τον τρίτο φορέα, ο διαγωνιζόμενος υποχρεούται να τον αντικαταστήσει. Σημειωτέον ότι κατά το άρθρο 78 παρ. 2 του ν. 4412/2016 η αναθέτουσα αρχή οφείλει κατά δεσμία αρμοδιότητα να αιτηθεί από τον διαγωνιζόμενο την αντικατάσταση του τρίτου φορέα στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει υποχρεωτικός λόγος αποκλεισμού, ενώ διαθέτει διακριτική ευχέρεια προς τούτο αν συντρέχει στο πρόσωπο του τρίτου φορέα δυνητικός λόγος αποκλεισμού. Αβασίμως δε ο πρώτος προσφεύγων υποστηρίζει ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποκλείσει διαγωνιζόμενο όταν στο πρόσωπο του τρίτου φορέα συντρέχει λόγος αποκλεισμού με τον ισχυρισμό ότι η υποχρέωση αντικατάστασης του τρίτου φορέα ανακύπτει μόνον σε περίπτωση οψιγενούς λόγου αποκλεισμού του τρίτου φορέα, ήτοι λόγου που ανέκυψε μετά την υποβολή των

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

προσφορών. Και τούτο διότι, αφενός μεν ουδόλως τούτο προβλέπεται ρητώς στο νόμο ή στη διακήρυξη και αφετέρου, εν προκειμένω, η υποχρέωση αντικατάστασης του τρίτου φορέα περιλαμβάνεται στον όρο 2.2.10.2.A της διακήρυξης που προβλέπει ότι το δικαίωμα και οι προϋποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό κρίνονται και κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς και άρα δύναται βασίμως να υποστηριχθεί ότι η υποχρέωση αντικατάστασης καταλαμβάνει και λόγους αποκλεισμού που συνέτρεχαν κατά το στάδιο υποβολής των προσφορών. Επίσης αβασίμως ο δεύτερος προσφεύγων ισχυρίζεται ότι εφόσον συντρέχει στο πρόσωπο του τρίτου φορέα λόγος αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4 της διακήρυξης η αναθέτουσα αρχή διαθέτει διακριτική ευχέρεια είτε να αποδεχτεί την προσφορά είτε να αιτηθεί την αντικατάσταση του τρίτου φορέα καθώς ο όρος 2.2.3.4 περιλαμβάνει υποχρεωτικούς λόγους αποκλεισμού. Επομένως, βάσει των προεκτεθέντων, αν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώσει τη συνδρομή στο πρόσωπο τρίτου φορέα κάποιου εκ των υποχρεωτικών λόγων αποκλεισμού του όρου 2.2.3 της διακήρυξης τότε υποχρεούται προτού αποδεχτεί την προσφορά του διαγωνιζόμενου να του ζητήσει να αντικαταστήσει τον τρίτο φορέα. Ουδόλως δε ανακύπτει υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να τηρήσει τη διαδικασία των όρων 2.2.3.7-8 της διακήρυξης, ακόμη και αν ο τρίτος φορέας έχει δηλώσει στο ΕΕΕΣ του επανορθωτικά μέτρα, διότι, καταρχάς, η ευεργετική διαδικασία των όρων 2.2.3.7-8 της διακήρυξης προβλέπεται ρητώς μόνον για τον οικονομικό φορέα και όχι τον τρίτο δανείζοντα εμπειρία για τον οποίο ισχύει η ειδική διάταξη του όρου 2.2.10.2 της διακήρυξης. Περαιτέρω, εφόσον κατά το άρθρο 78 παρ. 2 του ν. 4412/2016 η αναθέτουσα αρχή οφείλει κατά δεσμία αρμοδιότητα να αιτηθεί την αντικατάσταση τρίτου φορέα στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει υποχρεωτικός λόγος αποκλεισμού, η επιβολή ενός πρόσθετου σταδίου εκτίμησης των επανορθωτικών μέτρων του τρίτου φορέα πριν την υποβολή από την αναθέτουσα αρχή του κατά δεσμία αρμοδιότητα αιτήματος περί αντικατάστασης του τρίτου φορέα στερείται πρακτικού και λογικού νοήματος, δοθέντος ότι, η όποια κρίση περί της επάρκειας των μέτρων αυτοκάθαρσης του τρίτου φορέα ουδόλως δύναται να αναιρέσει την κατά το νόμο δεσμία αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής να αιτηθεί από τον

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

διαγωνιζόμενο την αντικατάσταση του τρίτου φορέα. (...)Συνεπώς, βάσει των προεκτεθέντων, η αναθέτουσα αρχή όφειλε κατά δεσμία αρμοδιότητα αφενός μεν να διαπιστώσει τη συνδρομή στο πρόσωπο του τρίτου φορέα «...» του λόγου αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4 α' της διακήρυξης περί σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος και αφετέρου, να μην αποδεχτεί την προσφορά του δεύτερου προσφεύγοντος αλλά να αιτηθεί από αυτόν την αντικατάσταση του τρίτου φορέα διότι συντρέχει στο πρόσωπο του τρίτου φορέα υποχρεωτικός λόγος αποκλεισμού και άρα ο πρώτος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτός ως βάσιμος.»

Αναφέρουμε δε σε κάθε περίπτωση ότι όπως έχει σχετικώς κριθεί οι τυχόν ασκηθείσες προσφυγές που έχουν ασκηθεί κατά των επιβληθεισών πράξεων επιβολής προστίμου δεν αποτελούν επ' ουδενί μέτρα αυτοκάθαρσης ούτε καταδεικνύουν συμμόρφωση (ΔΕΦΑΘ 201/2020 σκέψη 10).

Συνεπώς, με δεδομένο ότι α) η εν λόγω αναθέτουσα αρχή κατά το εγκριθέν Πρακτικό της Επιτροπής του Διαγωνισμού νομίμως αιτήθηκε και έλαβε γνώση των επιβληθέντων εις βάρος της δανείζουσας την εμπειρία εταιρείας ... προστίμων του ΣΕΠΕ που χαρακτηρίζονται ως υψηλής ή πολύ υψηλής σοβαρότητας σύμφωνα με την οικεία υπουργική απόφαση περί κατηγοριοποίησης των παραβάσεων, β) η ίδια η δανείζουσα την εμπειρία εταιρεία ... ρητώς δήλωσε ότι της έχουν επιβληθεί πλέον των τριών (3) πράξεων επιβολής προστίμου μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς της στον υπό κρίση διαγωνισμό, ασχέτως της μη ειδικής καταγραφής αυτών στα οικεία πεδία του ΕΕΕΣ, με εσφαλμένη αιτιολογία και κατά παράβαση κατ' ουσίαν διάταξης νόμου έκανε αποδεκτή την προσφορά της και δεν αιτήθηκε κατά δέσμια αρμοδιότητα την αντικατάσταση του δανείζοντος την εμπειρία οικονομικού φορέα, εμμένοντας σε παλαιότερη και ήδη ανατραπείσα νομολογία περί ασάφειας - αμφισημίας των διατάξεων της διακήρυξης ως προς την απαίτηση περί τελεσιδικίας των σχετικών επιβληθέντων προστίμων.

Σε κάθε δε περίπτωση, όπως νομίμως έχει πληροφορηθεί η εταιρεία μας από έτερη διαγωνιστική διαδικασία στην οποία συμμετείχε η εν λόγω εταιρεία με δάνεια εμπειρία και πάλι της εταιρείας ..., εις βάρος της τελευταίας

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

έχουν επιβληθεί οι εξής κάτωθι άνω των τριών (3) πράξεων επιβολής προστίμου του ΣΕΠΕ που χαρακτηρίζονται ως υψηλής ή πολύ σοβαρότητας μέχρι και την 12-11-2020 (καταληκτική ημερομηνία υποβολής της προσφοράς της στην εν θέματι διαγωνιστική διαδικασία).

1. ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΥΨΗΛΗ, ΗΜ/ΝΙΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ 20-12-2018, ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ 4/12/2018_...

2. ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ, ΗΜ/ΝΙΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ 20-12-2018, ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ 3/12/2018_...

3. ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ, ΗΜ/ΝΙΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ 16-1-2019, ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ 12/12/2018_...

4. ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ, ΗΜ/ΝΙΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ 24-01-2019, ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ 9/7/2018_...

5. ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ, ΗΜ/ΝΙΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ 09-04-2019, ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ 26/03/2019_...

6. ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗ, ΗΜ/ΝΙΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ 18-07-2019, ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ 19/05/2019_...

Συνεπώς, με βάση τα ανωτέρω, και με δεδομένη την θετική δήλωση της δανείζουσας εταιρείας ...στο ΕΕΕΣ της καταρχήν όφειλε η αναθέτουσα αρχή σε συνδυασμό με την απάντηση που έλαβε από το Μητρώο Παραβατών του ΣΕΠΕ να ελέγξει και να διαπιστώσει την συνδρομή του λόγου αποκλεισμού της περίπτωσης (θ) του άρθρου 2.2.3.4. της οικείας διακήρυξης σε συνδυασμό με το άρθρο 2.2.8. αυτής (άρθρο 78 του ν.4412/2016) και όπως έχει ήδη κριθεί νομολογιακώς να αιτηθεί την αντικατάσταση του δανείζοντος την εμπειρία οικονομικού φορέα.

Με βάση τα ανωτέρω, η περί του αντιθέτου κρίση της Επιτροπής του Διαγωνισμού που έγινε δεκτή δυνάμει της προσβαλλόμενης με την παρούσα απόφασης του Νοσοκομείου έσφαλε και καθίσταται ως προς τούτο ακυρωτέα.

Ως προς την εταιρεία ...

Η οικεία Επιτροπή του Διαγωνισμού στο εγκριθέν Πρακτικό της αναφέρει τα κάτωθι:

«Β. η εταιρεία με α/α 2 “...” έχει καταθέσει όλα τα απαιτούμενα από τη διακήρυξη έγγραφα για τη συμμετοχή της στο διαγωνισμό, όπως

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

προαναφέρθηκε, καλύπτει όλα τα απαιτούμενα κριτήρια της οικονομικής-χρηματοοικονομικής επάρκειας και της τεχνικής-επαγγελματικής ικανότητας που ζητούνται από τους όρους της διακήρυξης του διαγωνισμού, εμφανίζεται όμως να έχει τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται «Υψηλής Σοβαρότητας», για το χρονικό διάστημα των δύο (2) ετών πριν την πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφορών στον διαγωνισμό, οι οποίες προκύπτουν από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, για τις οποίες έχουν ασκηθεί ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών εμπρόθεσμες διοικητικές προσφυγές ουσίας και δεν έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ και μία (1) Πράξη Επιβολής Προστίμου από την Επιθεώρηση Εργασίας Ν. Ιωνίας, η οποία έχει χαρακτηριστεί ως χαμηλής σημαντικότητας.

Η εταιρία ισχυρίζεται ότι δεν έχει παραβιάσει εν γνώσει της τις υποχρεώσεις της στον τομέα του εργατικού δικαίου και επειδή αμφισβητεί ότι οι συγκεκριμένες αποφάσεις αποτελούν εργατική παράβαση τις έχει προσβάλει με προσφυγές και επίσης ότι δεν εμπίπτει στους λόγους αποκλεισμού σύμφωνα με το Ν4412/2016 άρθρο 73 παρ.2 περίπτωση γ, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 39 του Ν4488/2017 διότι οι ανωτέρω πράξεις δεν έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ.

Πράγματι η εταιρεία δεν εμπίπτει στους λόγους αποκλεισμού του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016 παρ.2 περίπτωση γ, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 39 του Ν4488/2017, για αθέτηση των υποχρεώσεων στους τομείς του εργατικού δικαίου (περ. γ' της παραγράφου 2.2.3.2 της διακήρυξης), καθώς όπως προαναφέρθηκε η υπό α' περίπτωση του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016, στην οποία εμπίπτει η προαναφερόμενη περίπτωση, για κυρώσεις παράβασης της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς, θα πρέπει να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

και δεσμευτική ισχύ για να αποτελούν λόγο αποκλεισμού του οικονομικού φορέα από τη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης, ενώ οι εν λόγω Π.Ε.Π. δεν έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με τις δηλώσεις της εταιρείας.

Όμως η περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 68 του Ν. 3863 /2010, όπως τροποποιημένο ισχύει, για διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος (περ. θ' της παραγράφου 2.2.3.3 της διακήρυξης), η οποία προαναφέρθηκε στην εξέταση συμμετοχής της εταιρείας με α/α 1, αναφέρει ότι η αναθέτουσα αρχή αποκλείει από τη σύναψη της σύμβασης τις υποψήφιες εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης εάν έχουν επιβληθεί σε βάρος τους οι ίδιες κυρώσεις της ανωτέρω παραγράφου του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016 παρ.2 περίπτωση γ, όπως τροποποιημένο ισχύει, χωρίς όμως να αναφέρεται ότι αυτές οι κυρώσεις θα πρέπει να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ.

Η επιτροπή αφού εξέτασε τις αποφάσεις της Ανεξάρτητης Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (Α.Ε.Π.Π.) (αποφ. 501,502/2019, 265/2019) που κατατέθηκαν στον διαγωνισμό προς απόδειξη της μη ύπαρξης λόγου αποκλεισμού οικονομικού φορέα για επιβολή προστίμων παράβασης της εργατικής νομοθεσίας υψηλής ή πολύ υψηλής σοβαρότητας, εάν αυτά δεν έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, ακόμη και για την περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 68 του Ν. 3863 /2010, όπως τροποποιημένο ισχύει, για διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος (περ. θ' της παραγράφου 2.2.3.3 της διακήρυξης), αποφαίνεται ότι και σε αυτήν την περίπτωση δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού της συμμετέχουσας εταιρείας με α/α 2 "...".

Και τούτο διότι, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες αποφάσεις της Α.Ε.Π.Π., η μη ταύτιση του περιεχομένου του όρου 2.2.3.2.γ της διακήρυξης (περίπτωση γ' της παρ.2 του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016, όπως τροποποιημένο ισχύει), με τη διάταξη του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010, όπως τροποποιημένο ισχύει (περ. θ' της παραγράφου 2.2.3.3 της διακήρυξης), ως προς την απαίτηση για τελεσιδικία των σχετικών κυρώσεων, οδηγεί εν προκειμένω σε αμφισημία των όρων της διακήρυξης σχετικά με τον επίμαχο

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

λόγο αποκλεισμού, η οποία σύμφωνα με τα ανωτέρω δεν μπορεί να ερμηνευθεί εις βάρος των οικονομικών φορέων, επιφέροντας την απόρριψη των προσφορών τους. Υπό αυτές τις περιστάσεις και δεδομένης της ασάφειας των επίμαχων όρων της διακήρυξης κατά τα άρθρα 2.2.2.3.γ και 2.2.3.3., αν και η διακήρυξη έχει συνταχθεί σύμφωνα με το πρότυπο της ΕΑΔΗΣΥ, οι προαναφερόμενες παραβάσεις δεν μπορούν να θεμελιώσουν βάσιμα λόγο αποκλεισμού καθώς οι ίδιες παραβατικές συμπεριφορές θεμελιώνουν περισσότερους λόγους αποκλεισμού, οι οποίοι εφαρμόζονται υπό διαφορετικές κατά την διακήρυξη και την οικεία νομοθεσία προϋποθέσεις, με συνέπεια να εγείρεται και στην περίπτωση αυτή ζήτημα ασάφειας μεταξύ των ισχυόντων λόγων αποκλεισμού.

Επιπροσθέτως η εταιρεία περιγράφει όλα τα μέτρα που έχει λάβει για την πιστή τήρηση της εμπρόθεσμης προ της ανάληψης της εργασίας της καταχώρησης στο Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ των τροποποιήσεων ωραρίου του προσωπικού, καθώς οι προαναφερόμενες παραβάσεις αφορούν περιπτώσεις τροποποιήσεων στο Πρόγραμμα Εργασίας του προσωπικού, για τις οποίες δεν είχε ενημερωθεί εγκαίρως το Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ.

Ως εκ τούτου, καθώς δεν υπάρχουν λόγοι αποκλεισμού και καλύπτονται όλα τα απαιτούμενα κριτήρια της οικονομικής-χρηματοοικονομικής επάρκειας και της τεχνικής-επαγγελματικής ικανότητας που ζητούνται από τους όρους της διακήρυξης του διαγωνισμού, η προσφορά της εταιρείας με α/α 2 "... " γίνεται αποδεκτή για το επόμενο στάδιο του διαγωνισμού, αυτού της αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών.»

Η ανωτέρω ωστόσο αιτιολογία της Επιτροπής του Διαγωνισμού ως προς την απουσία συνδρομής και στοιχειοθέτησης εις βάρος της εταιρείας ... του υποχρεωτικού λόγω συμπερίληψής του στη διακήρυξη λόγου αποκλεισμού της περίπτωσης α' και θ' είναι όλως εσφαλμένη και πλημμελής.

Συγκεκριμένα, ως ανωτέρω αναλυτικώς αναφέρθηκε η στη διακήρυξη του διαγωνισμού, η οποία αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο αυτού δεσμεύοντας τόσο την αναθέτουσα αρχή όσον και τους διαγωνιζόμενους (βλ. Ε.Α. 523/2010, 16/2011), προβλέπονται ως αυτοτελείς λόγοι αποκλεισμού, μεταξύ άλλων α) η αθέτηση εκ μέρους του υποψήφιου οικονομικού φορέα των

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016, μεταξύ των οποίων και αυτών της εργατικής νομοθεσίας (παρ. 2.2.3.4 περ. α') και β) η διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, το οποίο θέτει «εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του» (παρ. 2.2.3.4 περ. θ'), ως τέτοιο δε παράπτωμα νοείται, πλην άλλων, για τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, και η αναφερόμενη στο άρθρο 68 παρ. 2 περ. γ' εδαφ. α' του ν. 3862/2010 περίπτωση, ήτοι η επιβολή σε βάρος οικονομικού φορέα, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς, τριών (3) πράξεων επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, «υψηλής» ή/και «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους. Περαιτέρω, από τις ως άνω διατάξεις της διακήρυξης φαίνεται να προκύπτει ότι ειδικώς κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, όπως εν προκειμένω, οι πράξεις εν γένει επιβολής προστίμου, που εκδίδονται από το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας και οι οποίες, υπό τις ειδικότερες προϋποθέσεις του άρθρου 68 παρ. 2 περ. γ' εδαφ. α' του ν. 3863/2010, συνιστούν σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα και, ως εκ τούτου, λόγω αποκλεισμού του υποψήφιου οικονομικού φορέα κατά την παρ. 2.2.3.4 περ. θ' της διακήρυξης, δεν συνιστούν λόγω αποκλεισμού του και κατ' εφαρμογή της παρ. 2.2.3.4 περ. α' αυτής (διακήρυξης), ήτοι λόγω παραβίασης της εργατικής νομοθεσίας.

Αντίθετη δε ερμηνευτική εκδοχή θα κατέληγε στο άτοπο να καταλείπει χωρίς λόγο ύπαρξης και χωρίς κανένα ρυθμιστικό περιεχόμενο τις διατάξεις της διακήρυξης περί αποκλεισμού λόγω σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, αφού όλες οι παραβατικές συμπεριφορές των υποψήφιων αναδόχων στον τομέα του εργατικού δικαίου θα διέπονταν αποκλειστικά από την περ. α' της παρ. 2.2.3.4, θα αρκούσε δε η έκδοση έστω και μίας πράξης επιβολής προστίμου από το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας, και ανεξαρτήτως της βαρύτητάς της, για να αποκλειστεί ο διαγωνιζόμενος. (Δ.Εφ.Αθηνών 213/2019 Τμήμα ΙΒ' Μονομελές).

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

Τα ανωτέρω δε έχουν ήδη κριθεί και δια της με αριθμ. 1454/2019 απόφασης της ΑΕΠΠ (5ο Κλιμάκιο, ad hoc σκέψη 19) και έχουν επικυρωθεί δυνάμει της όλως προσφάτως εκδοθείσας με αριθμ. 20/2020 απόφασης της ΕΑ του ΣΤΕ. Μάλιστα, ρητώς έχει κριθεί ότι η τελεσίδικη ή μη ισχύς των επιβληθέντων προστίμων δεν επιδρά στη διαπίστωση της στοιχειοθέτησης του οικείου λόγου αποκλεισμού περί διάπραξης σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, ειδικά για τις εταιρείες καθαριότητας ή φύλαξης όπου κατισχύει η διάταξη του άρθρου 68 του ν.3863/2010 (ΕΑ ΣΤΕ 20/2020).

Ο ανωτέρω λόγος αποκλεισμού υποψηφίου δεν είναι αυτόματος, αλλά δύναται να αρθεί, εφόσον αυτός προσκομίσει στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι έλαβε επαρκή επανορθωτικά μέτρα τα οποία τεκμηριώνουν την αξιοπιστία του (βλ. ΔεφΑθ 382/2019).

Μάλιστα, ως ανωτέρω αναφέρθηκε οι τυχόν ασκηθείσες προσφυγές που έχουν ασκηθεί κατά των επιβληθεισών πράξεων επιβολής προστίμου δεν αποτελούν επ' ουδενί μέτρα αυτοκάθαρσης ούτε καταδεικνύουν συμμόρφωση (ΔΕφΑθ 201/2020 σκέψη 10).

Με βάση δε τα ανωτέρω, ορθώς η εν λόγω εταιρεία κατέγραψε τις επιβληθείσες εις βάρος της παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας στο υποβληθέν εκ μέρους της ΕΕΕΣ καθώς και τα μέτρα αυτοκάθαρσης που αυτή έλαβε προς απόδειξη της αξιοπιστίας της.

Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή ουδόλως ενεργοποίησε ως όφειλε την διαδικασία των παραγράφων 2.2.3.6. και 2.2.3.7. της εν θέματι διακήρυξης, παρά κατά παράβαση ουσιώδους διάταξης της διαδικασίας και του νόμου διαπίστωσε αφενός την απουσία συνδρομής στο πρόσωπό της του οικείου λόγου αποκλεισμού λόγω δήθεν αμφισημίας της διακήρυξης και δεν έκρινε αιτιολογημένα ως όφειλε τα υποβληθέντα εκ μέρους της μέτρα αυτοκάθαρσης, αποστέλλοντας προς τούτο σχέδιο της απόφασής της στην ειδική προς τούτο ορισθείσα επιτροπή της παραγράφου 9 του άρθρου 73 του ν.4412/2016 (πρβλ. ΔΕφΙωαννίνων 6/2019).

Υπογραμμίζουμε ότι στην περίπτωση αυτή, προβλέπεται η σχετική υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να εξετάσει τα εν λόγω μέτρα και να μην αποκλείσει ή να κάνει αυτά αποδεκτά αυτόματα αλλά μόνο στην περίπτωση

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

συνδρομής της σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής του άρθρου 73 παρ. 8, 9 του ν.4412/2016 (αποτελούσας όργανο της Κρατικής Διοίκησης).

Στα πλαίσια των δυνατοτήτων που παρέιχε το ενωσιακό δίκαιο στον Έλληνα νομοθέτη ιδρύθηκε Επιτροπή ειδικού σκοπού (πρβλ ΕΑ ΣΤΕ 237/2019 σκ. 11) κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 73 παρ. 9 επιφορτισμένη με την κρίση και διατύπωση σύμφωνης γνώμης προς την Αναθέτουσα Αρχή, ως προς την επάρκεια ή μη των κατά περίπτωση δηλωθέντων επανορθωτικών μέτρων υποψηφίου λόγω υπαγωγής στους λόγους αποκλεισμού του οικείου άρθρου, βάσει ρητά προδιαγεγραμμένης διαδικασίας. Ως προς, δε, τη φύση του περιεχομένου της σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής του άρθρου 73 παρ. 9 και του ελέγχου που αυτή διενεργεί, λεκτέα είναι τα κάτωθι: Η ως άνω Επιτροπή, αποτελεί, κατά τα προαναφερόμενα ειδική Επιτροπή ειδικού σκοπού, η οποία εκφέρει ουσιαστική αξιολογική κρίση. Η ορθότητα της κρίσης αυτής δεν κρίνεται - υπό στενή έννοια - επί τη βάσει της αντίθεσής της με τις διατάξεις των Οδηγιών, του Ν.4412/2016 και της εκάστοτε Διακήρυξης (αντίθεση ως προς την οποία είναι αρμόδια να κρίνει η Α.Ε.Π.Π., βάσει των διατάξεων 346 επ.τις πράξεις και παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής), αλλά επί τη βάσει ουσιαστικής εκτίμησης πραγματικών περιστατικών μετ' αποδείξεων (λήψης συγκεκριμένων επανορθωτικών μέτρων), για την αξιολόγηση των οποίων έχει ειδικώς συσταθεί και είναι αποκλειστικώς αρμόδια (πρβλ. Σ201/2020 απόφαση της ΑΕΠΠ που εκδόθηκε κατόπιν συμμόρφωσης της ΑΕΠΠ με την 9/2020 απόφαση του ΔΕφΑθηνών).

Στο σημείο δε αυτό αναφέρουμε ότι όπως κρίθηκε δυνάμει της με αριθμ. 2123/2020 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (ΙΔ' Τμήματος Τριμελούς Σύθεσης): «9. Επειδή, κατά το άρθρο 73 του διέποντος τον κρίσιμο διαγωνισμό ν.4412/2016 που προπαρατέθηκε, η επάρκεια ή μη των επανορθωτικών μέτρων που έχει λάβει οικονομικός φορέας, ο οποίος συμμετέχει στο διαγωνισμό και εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις, που συνιστούν λόγο αποκλεισμού του από το διαγωνισμό, διαπιστώνεται από ειδικώς συνιστώμενη προς τούτο Επιτροπή, που δεν αποτελεί όργανο της εκάστοτε αναθέτουσας αρχής, αλλά εντάσσεται στο Ελληνικό Δημόσιο, απαρτίζεται από εκπροσώπους διαφόρων Υπουργείων και οφείλει να ασκήσει

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

την αρμοδιότητά της μέσα σε χρονικό διάστημα 30 ημερών από την περιέλευση σε αυτήν του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής, που συνοδεύεται από όλα τα σχετικά στοιχεία. Μετά την άπρακτη παρέλευση των 30 ημερών η Επιτροπή θεωρείται ότι εξέδωσε αρνητική γνώμη, η οποία υποχρεώνει την αναθέτουσα αρχή να εκδώσει απόφαση αποκλεισμού του συμμετέχοντος οικονομικού φορέα από τη διαγωνιστική διαδικασία. Κατά συνέπεια, η ... μη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής, με την οποία διαπιστώθηκε η μη επάρκεια των επανορθωτικών μέτρων που είχε λάβει η αιτούσα, σχετικώς με τα γεγονότα που η ίδια δήλωσε κατά τη συμμετοχή της στον κρίσιμο διαγωνισμό και ενδέχεται να εμπíπτουν στους προβλεπόμενους από τη διακήρυξη λόγους αποκλεισμού της, ανεξαρτήτως αν εκδόθηκε από όργανο που δεν ανήκει στην αναθέτουσα αρχή, έχει χαρακτήρα αρνητικής σύμφωνης γνώμης, που παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι της αναθέτουσας αρχής, την οποία υποχρεώνει να εκδώσει στη συνέχεια απόφαση ομοίου περιεχομένου και, συνακόλουθα, εντάσσεται στην κρίσιμη διαγωνιστική διαδικασία, που αποσκοπεί στην κατάρτιση δημόσιας σύμβασης. Η ως άνω μη σύμφωνη γνώμη απώλεσε τον εκτελεστό χαρακτήρα της με την ενσωμάτωσή της στην Α.Π. ...απόφαση του Υπουργού Επικρατείας, περί αποκλεισμού της αιτούσας από το διαγωνισμό (πρβλ. ΣΤΕ 2482/2017, 494/2013,2274/2011, 860/2004), της οποίας αποτελεί την αιτιολογία.» Συνεπώς, με βάση τα ανωτέρω, και με δεδομένη την θετική δήλωση της εταιρείας ... στο ΕΕΕΣ της καταρχήν όφειλε η αναθέτουσα αρχή σε συνδυασμό με την απάντηση που έλαβε από το Μητρώο Παραβατών του ΣΕΠΕ να διαπιστώσει την συνδρομή του λόγου αποκλεισμού της περίπτωσης (θ) του άρθρου 2.2.3.4. της οικείας διακήρυξης εις βάρος της και να αποφανθεί αιτιολογημένα τηρώντας μάλιστα προς τούτο τη διαδικασία των άρθρων 2.2.3.6. και 2.2.3.7. αυτής.

Μετάπειτα, όφειλε να αναπέμψει τα κρίσιμα στοιχεία και έγγραφα για τα επαγγελματικά παραπτώματα στην αρμόδια Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν.4412/2016, προκειμένου για τη σύμφωνη γνώμη της.

Για το λόγο αυτό σύμφωνα με τα ανωτέρω διαλαμβανόμενα, η προσβαλλόμενη απόφαση που έκανε αποδεκτή την προσφορά της εταιρείας

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

... στην εν θέματι διαγωνιστική διαδικασία κατά παράβαση ουσιώδους κανόνα της διαδικασίας, έσφαλε και για αυτό το λόγο πρέπει να ακυρωθεί. [...]».

15. Επειδή, σύμφωνα με τον α' παρεμβαίνοντα: «[...] η επιβολή τριών προστίμων για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας σε χρονικό σημείο προγενέστερο των 2 ετών δεν στοιχειοθετεί για τις εταιρίες φύλαξης/καθαρισμού τον λόγο αποκλεισμού της διάπραξης σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος. Άρα, είναι απολύτως αδιάφορη, και ΔΕΝ υπάρχει υποχρέωση να αναφερθεί στο ΕΕΕΣ ούτε να γίνει επίκληση μέτρων αυτοκάθαρσης, διότι άλλωστε εξαρχής δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού του. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι η διάπραξη «σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος» είναι ευρεία έννοια, στην οποία περιλαμβάνεται και η επιβολή προστίμων για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, αλλά περιλαμβάνονται και άλλου είδους παραπτώματα. Ειδικά για την περίπτωση των προστίμων για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, όμως, υφίστανται οι ανωτέρω νομοθετικές ρυθμίσεις, σύμφωνα με τις οποίες η επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας στοιχειοθετεί «σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα» υπό τους όρους του άρθρου 68 ν. 3863/2010, και άρα μόνο εφόσον τα πρόστιμα επιβλήθηκαν εντός της τελευταίας διετίας. Εν προκειμένω, όσον αφορά την εταιρία μας, οι τρεις κυρώσεις για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που της έχουν επιβληθεί, και τις οποίες δηλώσαμε στο ΕΕΕΣ μας, επιβλήθηκαν στα εξής χρονικά σημεία: 5-12-2018, 29-11-2018, 12-9-2019. Επομένως, κατά τον χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης (1-6-2021), είχε παρέλθει το κρίσιμο χρονικό διάστημα των δύο ετών, και άρα ΔΕΝ συνέτρεχε πλέον για την εταιρία μας ο λόγος αποκλεισμού που αφορά την επιβολή προστίμων για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας. Συνεπώς, η αναθέτουσα αρχή παρανόμως απέρριψε την προσφορά της εταιρίας μας, μολονότι δεν συντρέχει πλέον ο λόγος αποκλεισμού της παρ.2γ του άρθρου 73 ν. 4412/2016, διότι έχει παρέλθει το κρίσιμο χρονικό διάστημα των δύο ετών ήδη από τις αρχές Δεκεμβρίου του 2020 [...] Με ορθή αιτιολογία η αναθέτουσα αρχή δέχθηκε ότι η εταιρία μας διαθέτει την απαιτούμενη τριετή εμπειρία σε υπηρεσίες φύλαξης σε νοσηλευτικά ιδρύματα/οργανισμούς υγείας με μεγάλο αριθμό κλινών. Η

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

προσφεύγουσα, με τον δεύτερο λόγο προσφυγής που στρέφεται κατά της προσφοράς της εταιρίας μας, υποστηρίζει ότι εσφαλμένα έγινε δεκτό ότι η εταιρία μας διαθέτει τριετή εμπειρία σε υπηρεσίες φύλαξης σε νοσηλευτικά ιδρύματα/οργανισμούς υγείας με μεγάλο αριθμό κλινών. Ο παραπάνω λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι: (α) Στο άρθρο 2.2.4 Καταλληλότητα άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας προβλέπεται ότι:[...] Σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη της Διακήρυξης, ως απαραίτητο κριτήριο επιλογής για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό ετέθη να διαθέτει ο διαγωνιζόμενος πρότερη εμπειρία τριών ετών στην παροχή υπηρεσιών φύλαξης σε νοσηλευτικά ιδρύματα/οργανισμούς υγείας με μεγάλο αριθμό κλινών, και συγκεκριμένα με αριθμό κλινών άνω των 500. Επισημαίνεται ότι δεν ετέθη κάποιος περιορισμός ως προς τα έτη κατά τα οποία αποκτήθηκε η εμπειρία, παρά μόνο ως προς τον αριθμό των ετών (τρία). (β) Εν προκειμένω, η εταιρία μας υπερκαλύπτει το συγκεκριμένο κριτήριο, και συγκεκριμένα διαθέτει την ακόλουθη εμπειρία σε παροχή υπηρεσιών φύλαξης σε νοσηλευτικά ιδρύματα/οργανισμούς υγείας με μεγάλο αριθμό κλινών:[...] Περαιτέρω, είναι γνωστό στην αναθέτουσα αρχή ότι η εταιρία μας τής παρείχε υπηρεσίες φύλαξης από τον 9/2001 έως και τον 8/2012, δηλαδή για χρονικό διάστημα 12 ετών. Τούτο επισήμανε, άλλωστε, η εταιρία μας με το από 6-4-2021 έγγραφό της προς την αναθέτουσα αρχή [...].».

16. Επειδή, σύμφωνα με την β' παρεμβαίνουσα: «Από την αδιάστικτη γραμματική διατύπωση των όρων της διακήρυξης προκύπτει αδιαμφισβήτητα αμφισημία ως προς τους λόγους αποκλεισμού των συμμετεχόντων. Και τούτο διότι η διακήρυξη περιλαμβάνει αφενός τον όρο του άρθρου 2.2.3.2 περί λόγου αποκλεισμού από επιβληθείσες κυρώσεις ΣΕΠΕ την τελευταία διετία (3 πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια όργανα του ΣΕΠΕ για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας υψηλής ή πολύ υψηλής σοβαρότητας αθροιστικά από τρεις διενεργηθέντες ελέγχους ή 2 πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια όργανα του ΣΕΠΕ για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν αδήλωτη εργασία από δύο διενεργηθέντες ελέγχους) που να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ και αφετέρου τη διάταξη του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010 που εντάσσεται στο

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

θεσμικό πλαίσιο του διαγωνισμού και συνεπάγεται τον υποχρεωτικό αποκλεισμό συμμετέχοντος στον οποίο έχουν επιβληθεί οι προβλεπόμενες πράξεις επιβολής προστίμου ΣΕΠΕ την τελευταία διετία (3 πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια όργανα του ΣΕΠΕ για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας υψηλής ή πολύ υψηλής σοβαρότητας αθροιστικά από τρεις διενεργηθέντες ελέγχους ή 2 πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια όργανα του ΣΕΠΕ για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν αδήλωτη εργασία από δύο διενεργηθέντες ελέγχους) χωρίς να απαιτείται για τον αποκλεισμό οι εν λόγω κυρώσεις να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ. Για το λόγο αυτό, η αυστηρή ερμηνεία και εφαρμογή πρέπει να σχετίζεται με τη σαφήνεια της διακήρυξης, λόγω της αρχής της διαφάνειας, η οποία προϋποθέτει, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ. βλ. Ράικο Δ., «Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων», Αθήνα-Θεσ/νικη, 2014, σελ. 177, υπ' αριθμ. 2/23.07.2014 Κατευθυντήρια Οδηγία της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.).[...]

Εν προκειμένω, η εταιρεία μας υπέβαλε προσφορά στον υπό κρίση διαγωνισμό στηριζόμενη στην ικανότητα της εταιρείας «...». Στην εν λόγω εταιρεία, έχουν επιβληθεί μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς στον υπό κρίση διαγωνισμό, πλέον των τριών (3) πράξεων επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3)

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

διενεργηθέντες ελέγχους, όπως άλλωστε δηλώθηκε και στο υποβληθέν Ε.Ε.Ε.Σ. της εν λόγω εταιρείας στο διαγωνισμό αυτό.

Πιο συγκεκριμένα επιβλήθηκαν οι κάτωθι πράξεις επιβολής προστίμου:[...] Επομένως οι ανωτέρω πράξεις επιβολής προστίμου ΣΕΠΕ στην δανείζουσα εμπειρία εταιρεία «...» δεν έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ και για το λόγο αυτό η επιβολή τους και μόνο ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ να αποτελέσει λόγο αποκλεισμού της ως άνω δανείζουσας εμπειρία εταιρείας. Και τούτο διότι η μη ταύτιση του περιεχομένου του όρου 2.2.3.2 της διακήρυξης με τη διάταξη του άρθρου 68 του Ν. 4412/2016, ως προς την απαίτηση για τελεσιδικία των σχετικών κυρώσεων, οδηγεί εν προκειμένω σε αμφισημία των όρων της διακήρυξης σχετικά με τον επίμαχο λόγο αποκλεισμού, η οποία σύμφωνα με τα ανωτέρω δεν μπορεί να ερμηνευθεί εις βάρος της δανείζουσας εμπειρία εταιρείας και εις βάρος της εταιρείας μας, επιφέροντας την απόρριψη της προσφοράς μας, καθώς η Αναθέτουσα Αρχή, όπως AD HOC έχει κριθεί από την ΑΕΠΠ (βλ. ΑΕΠΠ 265/2019) όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα δεδομένου ότι γνώριζε τη διαφοροποίηση των ως άνω διατάξεων, αναφέροντας αν απαιτείται ή όχι τελεσιδικία των σχετικών κυρώσεων αίροντας ρητώς και σαφώς την ασάφεια που προκύπτει από την ταυτόχρονη εφαρμογή των ως άνω διατάξεων. Για αυτό το λόγο, η στήριξη της εταιρείας μας στην τρίτη δανείζουσα εμπειρία εταιρεία «...» είναι απολύτως νόμιμη και ως εκ τούτου, απολύτως νόμιμα και βάσιμα αποφασίστηκε από την Αναθέτουσα Αρχή η μη ζήτηση αντικατάστασης της ως άνω τρίτης δανείζουσας εμπειρία εταιρείας και η αποδοχή της προσφοράς της εταιρείας μας στον υπό κρίση διαγωνισμό [...]Διότι όμως μη νομίμως και αβασίμως η προσφεύγουσα εταιρεία βάλλει κατά της υποβληθείσας προσφοράς της εταιρείας μας, λόγω της καταλογιζόμενης στην προσφορά μας πλημμέλειας που αφορά αποκλειστικά την δανείζουσα εμπειρία εταιρεία. Εντούτοις, ακόμη και αν κριθεί ότι η Αναθέτουσα Αρχή διέθετε σχετική διακριτική ευχέρεια, εφόσον πρόκειται για λόγους αποκλεισμού του άρθρου 73 παρ. 4 Ν. 4412/2016, η διακριτική της ευχέρεια εκτείνεται στις εξής δύο επιλογές:

- είτε να κάνει δεκτή την προσφορά της εταιρείας μας

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

□ είτε να ζητήσει την αντικατάσταση του δανείζοντος εμπειρία οικονομικού φορέα, μετά από το προβλεπόμενο στάδιο αξιολόγησης των προταθέντων επανορθωτικών μέτρων.

Και τούτο διότι δεν νοείται αποκλεισμός προσφέροντος οικονομικού φορέα λόγω πλημμέλειας που αφορά τον δανείζοντα εμπειρία φορέα, χωρίς να ζητήσει η Αναθέτουσα Αρχή την αντικατάσταση του δανείζοντος εμπειρία φορέα.

Με άλλα λόγια, η Αναθέτουσα Αρχή διέθετε διακριτική ευχέρεια είτε να κάνει δεκτή την προσφορά της εταιρείας μας, όπως ακριβώς έπραξε, είτε να ζητήσει την αντικατάσταση της δανείζουσας εμπειρία εταιρείας μετά από το προβλεπόμενο στάδιο αξιολόγησης των προταθέντων επανορθωτικών μέτρων, καθότι η καταλογιζόμενη στην προσφορά μας πλημμέλεια αφορά την ως άνω δανείζουσα εμπειρία εταιρεία. Και τούτο διότι ουδόλως νοείται αποκλεισμός προσφέροντος οικονομικού φορέα λόγω πλημμέλειας που αφορά τον δανείζοντα εμπειρία φορέα, χωρίς να ζητήσει η Αναθέτουσα Αρχή την αντικατάσταση του δανείζοντος εμπειρία φορέα.

Για αυτό το λόγο, απολύτως νόμιμα και κατ' ενάσκηση της διακριτικής της ευχέρειας η Αναθέτουσα Αρχή αποφάσισε την αποδοχή της προσφοράς της εταιρείας μας στην υπό κρίση διαγωνιστική διαδικασία.

Επειδή η ΑΕΠΠ έχει ήδη κρίνει ότι η συνδρομή λόγου αποκλεισμού σε οικονομικό φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται ο προσφέρων οικονομικός φορέας, δεν συνεπάγεται ευθέως τον αποκλεισμό του προσφέροντος αλλά αντίθετα ο αναθέτων φορέας διαθέτει και διακριτική ευχέρεια να μην ζητήσει καν την αντικατάσταση του τρίτου φορέα και να αποδεχθεί την συμμετοχή του προσφέροντος (για τους λόγους αποκλεισμού της παραγράφου 4 του άρθρου 73 Ν. 4412/2016). (βλ. ad hoc 1392,1393/2020 ΑΕΠΠ, σκ. 3, σελ. 5)

Δηλαδή η ΑΕΠΠ έχει κρίνει ότι σε περίπτωση λόγου αποκλεισμού του άρθρου 73 παρ. 4 του Ν. 4412/2016 στο πρόσωπο του δανείζοντος εμπειρία φορέα, συντρέχει περίπτωση ζήτησης αντικατάστασης του εν λόγω φορέα και σε καμία περίπτωση δεν αποκλείεται αυτομάτως ο προσφέρων οικονομικός φορέας από τη διαγωνιστική διαδικασία. [...] Εν προκειμένω δε, η

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

προσφεύγουσα ΟΥΔΟΛΩΣ επικαλείται τυχόν κακή ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Αναθέτουσας Αρχής όσον αφορά την αποδοχή τη υποβληθείσας προσφοράς μας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ. 1392,1393/2020 απόφαση της ΑΕΠΠ. Ως εκ τούτου, η σχετική αιτίαση της προσφεύγουσας προβάλλεται όλως μη νομίμως και αβασίμως. Δηλαδή, η προσφεύγουσα σε κανένα απολύτως σημείο της υπό κρίση προσφυγής της δεν βάλλει κατά της ενάσκησης της διακριτικής ευχέρειας της Αναθέτουσας Αρχής, αναφορικά με την αποδοχή της προσφοράς της εταιρείας μας και την μη ζήτηση αντικατάστασης της τρίτης δανείζουσας εμπειρία εταιρείας «...».

Αντιθέτως, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της αποδοχής της προσφοράς μας, χωρίς να στοιχειοθετήσει κανέναν απολύτως ισχυρισμό περί δήθεν μη νόμιμης ενάσκησης της διακριτικής ευχέρειας της Αναθέτουσας Αρχής, κατά το μέρος αποδοχής της προσφοράς της εταιρείας μας στον υπό κρίση διαγωνισμό[...]. Διότι όλως μη νομίμως και με μη νόμιμη αιτιολογία η προσφεύγουσα εταιρεία βάλλει κατά της υποβληθείσας προσφοράς μας στον υπό κρίση διαγωνισμό. Και τούτο διότι σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν υποτεθεί ότι δήθεν η εταιρεία «...» ενέπιπτε σε λόγους αποκλεισμού των άρθρων 2.2.3.2. περ. γ' και 2.2.3.4. περ. θ' της διακήρυξης, τότε η Αναθέτουσα Αρχή ΟΦΕΙΛΕ ΚΑΤΑ ΔΕΣΜΙΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ να αξιολογήσει τα ληφθέντα επανορθωτικά μέτρα της δανείζουσας εμπειρία εταιρείας, κατ' άρθρο 73 παρ. 7 του Ν. 4412/2016 και 2.2.3.6. της διακήρυξης, προκειμένου να διαπιστώσει την επάρκεια ή μη των επανορθωτικών μέτρων που είχε λάβει η ανωτέρω εταιρεία και δήλωσε νομίμως, αν και δεν είχε υποχρέωση προς τούτο, στο υποβληθέν Ε.Ε.Ε.Σ. της προσφοράς της[...].

17. Επειδή, σύμφωνα με τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής: «.- Ως προς μεν την πρώτη εταιρία η αιτούσα θεωρεί ότι θα έπρεπε να αποκλειστεί του διαγωνισμού ένεκα συνδρομής λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74 του ν. 4412/2016 ή άλλως να ζητήσει την αντικατάσταση του φορέα που δανείζει την εμπειρία του. Τούτο δε, γιατί, αν κι οι λόγοι αποκλεισμού στις περιπτώσεις αυτές είναι δυνητικοί, εν τούτοις, κατά την προσφεύγουσα, εφόσον περιλήφθηκαν στην διακήρυξη, αυτοί τότε κατέστησαν δεσμευτικοί και υποχρεωτικοί. Η θέση αυτή της προσφεύγουσας δεν είναι ορθή αφού, όπως

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

σαφώς προκύπτει από την διακήρυξη, σ' αυτήν κατ' ουσία περιλήφθηκαν αυτοτελώς οι διατάξεις του νόμου δίχως επεξεργασία τους έτσι ώστε να μην αποκλείεται η κατά νόμο διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να αποδεχθεί ή να απορρίψει την προσφορά κάποιου φορέα στο πρόσωπο του οποίου θα μπορούσαν να υπάρχουν προϋποθέσεις δυνητικού αποκλεισμού. Τούτο εξηγείται από την ύπαρξη προδιατυπωμένων κειμένων διακηρύξεων από την ΕΑΔΗΣΥ, όπου σπανίως έως και καθόλου δεν επεμβαίνουν σ' αυτές τα τμήματα προμηθειών των Νοσοκομείων. Υπό το πρίσμα αυτό η συγκεκριμένη σύμβαση δεν μεταβάλλει το πνεύμα του νόμου και την διακριτική ευχέρεια που παρέχει αυτός στην αναθέτουσα αρχή.

Τέλος, από κανένα στοιχείο δεν προέκυψε ότι οι επιβληθείσες ποινές στην δανείζουσα την εμπειρία εταιρία είχαν καταστεί τελεσίδικες και επομένως αβασίμως παραπονείται η προσφεύγουσα για την παραδοχή της προσφοράς της εταιρίας ...

2.- Ως προς το μη παραδεκτό της συμμετοχής της δεύτερης εταιρίας, ..., ομοίως αβάσιμα παραπονείται η προσφεύγουσα. Κατά μεν τον πρώτο προβαλλόμενο λόγο ισχύουν όσα και για την πρώτη εταιρία αναπτύχθηκαν πιο πάνω, δηλαδή για τον μη κατ' ουσία αποκλεισμό από τη διακήρυξη της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής κατά το πνεύμα του άρθρου 74 του ν. 4412/2016. Όσον αφορά στον δεύτερο λόγο, δηλαδή στην δήθεν έλλειψη ζετούς εμπειρίας φύλαξης της εταιρίας ..., αυτός είναι αβάσιμος αφού η εν λόγω εταιρία, όπως γνώριζε και διαπίστωσε η αρμόδια επιτροπή του Νοσοκομείου και ήταν γνωστό τοις πάσι, ακόμη και στην προσφεύγουσα, είχε την απαιτούμενη εμπειρία ως παρέχουσα τις υπηρεσίες της στο ίδιο το ΓΝ ... επί 12 έτη. Επομένως, δεν τίθεται θέμα παράλειψης αναφοράς και μη απόδειξης της προϋπόθεσης της ζετούς εμπειρίας φύλαξης σε μεγάλο νοσοκομείο, αφού η εν λόγω εταιρία απευθυνόταν στο ίδιο το Νοσοκομείο μας, γεγονός που άλλωστε νομίμως ενημέρωσε με διευκρινιστικό σημείωμά της».

18. Επειδή, το άρθρο 53 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2.

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

Τα έγγραφα της σύμβασης ....περιέχουν ιδίως :[...] ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης, [...] ιζ) τους απαραίτους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς [...] κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.)[...]».

19. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 73 του Ν.4412/2016: «[...]»2. Αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, εάν η αναθέτουσα αρχή: [...] γ) γνωρίζει ή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι έχουν επιβληθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής: αα) τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β΄ 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, ή ββ) δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους. Οι υπό αα΄ και ββ΄ κυρώσεις πρέπει να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ. Ο λόγος αποκλεισμού δεν εφαρμόζεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.»[...]3. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης παρέκκλιση: α) από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 κατ' εξαίρεση, για επιτακτικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, όπως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος ή/και β) από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται στην παρ. 2, όταν ο αποκλεισμός θα ήταν σαφώς δυσανάλογος, ιδίως όταν

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

μόνο μικρά ποσά των φόρων ή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν έχουν καταβληθεί ή όταν ο οικονομικός φορέας ενημερώθηκε σχετικά με το ακριβές ποσό που οφείλεται λόγω αθέτησης των υποχρεώσεων του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε χρόνο κατά τον οποίο δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει μέτρα, σύμφωνα με το τελευταίοεδάφιο της παρ. 2, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας αίτησης συμμετοχής ή σε ανοικτές διαδικασίες της προθεσμίας υποβολής προσφοράς[...]5. Κατά παρέκκλιση από τα οριζόμενα στην περίπτωση β` της παρ. 4, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος βρίσκεται σε μια εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην παραπάνω περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας, στην περίπτωση των καταστάσεων της περίπτωσης β` της παρ. 4[...] 7. «Οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2γ και 4 μπορεί να προσκομίζει στοιχεία προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού.». Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Για τον σκοπό αυτόν, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή έχει δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για τυχόν ζημιές που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται βάσει της παρούσας παραγράφου κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση στο κράτος - μέλος στο οποίο ισχύει η απόφαση. 8. Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής για την διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την προηγούμενη παράγραφο εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της επόμενης παραγράφου, η οποία εκδίδεται εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής στην εν λόγω επιτροπή συνοδευόμενου από όλα τα σχετικά στοιχεία. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας η αναθέτουσα αρχή αποκλείει από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης τον εν λόγω οικονομικό φορέα. Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής, καθώς και η απόφαση με την οποία γίνονται δεκτά ένδικα βοηθήματα κατ' αυτής, κοινοποιείται στην Αρχή.

20. Επειδή, σύμφωνα δε με το άρθρο 78 του ν.4412/2016 ορίζεται ότι:

«1. [...] Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σύμφωνα με τα άρθρα 79, 80 και 81, αν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74. Η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν φορέα που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 73 και του άρθρου 74. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει από τον οικονομικό φορέα την αντικατάσταση φορέα για τον οποίον συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού της παρ. 4 του άρθρου 73 και του άρθρου 74.».

21. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 80 «Αποδεικτικά μέσα (άρθρο 60 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του Ν.4412/2016: «1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 4 και 5 και στο Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α', ως απόδειξη της μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού, όπως αναφέρονται στα άρθρα 73 και 74 και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 75 και 76. Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν αποδεικτικά μέσα, πλην εκείνων που αναφέρονται στο παρόν

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

άρθρο και στο άρθρο 82. Όσον αφορά το άρθρο 78, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να στηρίζονται σε οποιοδήποτε κατάλληλο μέσο προκειμένου να αποδείξουν στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχουν τους αναγκαίους πόρους στη διάθεσή τους. [...]».

22. Επειδή το άρθρο 91 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102[...]».

23. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 68 («Συμβάσεις εργολαβίας εταιρειών παροχής υπηρεσιών») παρ. 2 του Ν. 3863/2010 («Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις» - ΦΕΚ Α' 117), ορίζεται ότι: «2. α) [...] β) Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, αμέσως μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των προσφορών, να υποβάλει γραπτό αίτημα προς τη Διεύθυνση .....για τη χορήγηση πιστοποιητικού, από το οποίο να προκύπτουν όλες οι πράξεις επιβολής προστίμου που έχουν εκδοθεί σε βάρος εκάστου των υποψήφιων εργολάβων. Το πιστοποιητικό αποστέλλεται στην αναθέτουσα αρχή μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την υποβολή του αιτήματος. Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να προχωρήσει στη σύναψη της σύμβασης. γ) Η αναθέτουσα αρχή αποκλείει από τη σύναψη της σύμβασης τις υποψήφιες εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης εάν έχουν επιβληθεί σε βάρος τους, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς, τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του ..... για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υ.α. 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως

«υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά, από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους ή δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του ..... για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλείσει από τη σύναψη της σύμβασης τις υποψήφιες εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης: αα) οι οποίες έχουν κηρυχθεί έκπτωτες κατ' εφαρμογή της παραγράφου 7 του παρόντος μέσα σε χρονικό διάστημα τριών (3) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς ή ββ) στις οποίες έχει επιβληθεί η κύρωση της προσωρινής διακοπής της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης κατ' εφαρμογή της παρ. 1B του άρθρου 24 του ν. 3996/2011 (Α' 170) μέσα σε χρονικό διάστημα τριών (3) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς [...]

24. Επειδή, σύμφωνα με τη διακήρυξη:

[...] άρθρο 2.2.8: «Οι οικονομικοί φορείς μπορούν, όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας (της παραγράφου 2.2.5) και τα σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα (της παραγράφου 2.2.6), να στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών τους με αυτούς. Στην περίπτωση αυτή, αποδεικνύουν ότι θα έχουν στη διάθεσή τους αναγκαίους πόρους, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων στην ικανότητα των οποίων στηρίζονται. (...)»

2.2.3. «Λόγοι Αποκλεισμού»:

«Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης (διαγωνισμό) προσφέρων οικονομικός φορέας, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (εάν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (εάν πρόκειται για ένωση οικονομικών φορέων) ένας ή περισσότεροι από τους ακόλουθους λόγους: (...)

2.2.3.2 Στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

γ) η Αναθέτουσα Αρχή γνωρίζει ή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι έχουν επιβληθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς: αα) τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, ή ββ) δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους. Οι υπό αα' και ββ' κυρώσεις πρέπει να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ[...]

2.2.3.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, προσφέρων οικονομικός φορέας σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις:

(α) εάν έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016[...]

[ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: Η αθέτηση της υποχρέωσης αυτής συνιστά σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα του οικονομικού φορέα κατά την έννοια της περίπτωσης θ' της παραγράφου 4 του άρθρου 73. Πρβλ. άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 4412/2106, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 107 περ. 1 του ν. 4497/2017.]

(ζ) εάν έχει κριθεί ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 2.2.9.2 της παρούσας,

(θ) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα ότι έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

αμφιβόλω την ακεραιότητά του, για το οποίο του επιβλήθηκε ποινή που του στερεί το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασία σύναψης σύμβασης δημοσίων έργων και καταλαμβάνει τη συγκεκριμένη διαδικασία.

Ειδικά, κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών φύλαξης, ως σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα νοούνται ιδίως οι λόγοι που αναφέρονται στην περίπτωση γ της παρ. 2 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 .

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος βρίσκεται σε μια εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παρούσας παραγράφου, υπό την προϋπόθεση ότι αποδεδειγμένα ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας.

2.2.3.5. Ο οικονομικός φορέας αποκλείεται σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης της παρούσας σύμβασης, όταν αποδεικνύεται ότι βρίσκεται, λόγω πράξεων ή παραλείψεων του, είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μία από τις ως άνω περιπτώσεις

2.2.3.6. Οικονομικός φορέας που εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2.2.3.1, 2.2.3.2. γ) και 2.2.3.4 μπορεί να προσκομίζει στοιχεία προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού (αυτοκάθαρση). Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, με τελεσίδικη απόφαση, σε εθνικό επίπεδο, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της ανωτέρω δυνατότητας κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση.

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

2.2.3.7. Η απόφαση για την διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την προηγούμενη παράγραφο εκδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 8 και 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016.

Στο άρθρο 2.2.9. υπό τίτλο Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής ορίζεται ότι:

«Προς προκαταρκτική απόδειξη ότι οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς: α) δεν βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις της παραγράφου 2.2.3 και β) πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7 της παρούσης, προσκομίζουν κατά την υποβολή της προσφοράς τους ως δικαιολογητικό συμμετοχής, το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 1 και 3 του ν. 4412/2016 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με το επισυναπτόμενο στην παρούσα Παράρτημα ΣΤ', το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986. Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 και συμπληρώνεται από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς σύμφωνα με τις οδηγίες του Παραρτήματος 1.»

Στο άρθρο 2.2.4 Καταλληλότητα άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας προβλέπεται ότι: «Επίσης για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, οι οικονομικοί φορείς πρέπει απαραίτητα να: α) διαθέτουν τριετή εμπειρία στις υπηρεσίες «Φύλαξης» σε νοσηλευτικά ιδρύματα ή/και σε οργανισμούς υγείας με μεγάλο αριθμό κλινών. Ειδικότερα όσοι ασχολούνται και δραστηριοποιούνται συστηματικά και αποδεδειγμένα με το αντικείμενο του διαγωνισμού, δηλαδή τις υπηρεσίες Φύλαξης των κτιριακών εγκαταστάσεων, του προσωπικού και των νοσηλευόμενων ασθενών σε νοσηλευτικά ιδρύματα ή/και σε οργανισμούς υγείας με αριθμό κλινών άνω των 500, για κατ' ελάχιστο τρία έτη. Προς απόδειξη των ανωτέρω θα πρέπει να καταθέσουν κατάλογο με τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που έχουν εκτελέσει, με όμοιο ή παρεμφερές αντικείμενο δραστηριότητας με αυτό του διαγωνισμού, που πραγματοποιήθηκαν κατά την προηγούμενη τριετία τουλάχιστον, συνοδευόμενο από βεβαιώσεις ορθής εκτέλεσης των υπηρεσιών (Παράρτημα II-Υποδείγματα τεχνικής προσφοράς). Ο ανωτέρω

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

κατάλογος, θα συνοδεύεται από αντίγραφα των σχετικών συμβάσεων, από τα οποία θα προκύπτει η αξία αυτών, ο χρόνος και ο τόπος εκτέλεσης των υπηρεσιών, ο αριθμός των κλινών των νοσηλευτικών ιδρυμάτων ή/και σε οργανισμών κτλ., όπως αναλυτικά περιγράφονται στην παράγραφο 2.4.3.2 «Τεχνική Προσφορά».

Ακόμη, στο άρθρο 2.2.9.2. της οικείας διακήρυξης υπό Α. ορίζεται ότι:

«Α. Το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2.2.1. έως 2.2.8 κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών της παρούσας παραγράφου και κατά τη σύναψη της σύμβασης στις περιπτώσεις του άρθρου 105 παρ. 3 περ. γ' του ν.4412/2016.

Στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας ή ένωση αυτών στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.8. της παρούσας, οι φορείς στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται υποχρεούνται στην υποβολή των δικαιολογητικών που αποδεικνύουν ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού, της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας και ότι πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής κατά περίπτωση (παράγραφοι 2.2.5-2.2.8).

Ο οικονομικός φορέας, υποχρεούται να αντικαταστήσει έναν φορέα στην ικανότητα του οποίου στηρίζεται, εφόσον ο τελευταίος δεν πληροί το σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των παραγράφων 2.2.3.1, 2.2.3.2. και 2.2.3.4.» (...)

Οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλουν δικαιολογητικά, όταν η αναθέτουσα αρχή που έχει αναθέσει τη σύμβαση διαθέτει ήδη τα ως άνω δικαιολογητικά και αυτά εξακολουθούν να ισχύουν.

«Β.1. Για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς προσκομίζουν αντίστοιχα τα παρακάτω δικαιολογητικά:

γ) για τις περιπτώσεις του άρθρου 2.2.3.2 περίπτωση γ της παρούσας, πιστοποιητικό από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων με ημερομηνία έκδοσης έως τρεις (3) μήνες προ της ημερομηνίας υποβολής του, από το οποίο να προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου που έχουν εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

φορέα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς. Μέχρι να καταστεί εφικτή η έκδοση πιστοποιητικού που προβλέπεται στην ανωτέρω περίπτωση, αυτό αντικαθίσταται από σχετική υπεύθυνη δήλωση του οικονομικού φορέα, χωρίς να απαιτείται επίσημη δήλωση του ΣΕΠΕ σχετικά με την δυνατότητα ή μη έκδοσης του πιστοποιητικού.»

B.4. Για την απόδειξη της τεχνικής ικανότητας της παραγράφου 2.2.6 οι οικονομικοί φορείς καταθέτουν στην προσφορά τους τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 2.2.4 α.

[...]

Παράλληλα στο άρθρο B.8 της εν θέματι διακήρυξης προβλέπεται ότι:

«B.8. Ειδικά για τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/ και φύλαξης

α) η αναθέτουσα αρχή, αμέσως μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των προσφορών, υποβάλλει γραπτό αίτημα προς τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για τη χορήγηση πιστοποιητικού, από το οποίο να προκύπτουν όλες οι πράξεις επιβολής προστίμου που έχουν εκδοθεί σε βάρος εκάστου των υποψήφιων εργολάβων. Το πιστοποιητικό αποστέλλεται στην αναθέτουσα αρχή μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την υποβολή του αιτήματος. Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να προχωρήσει στη σύναψη της σύμβασης.

β) για το χρονικό διάστημα που δεν καλύπτεται από το «Μητρώο Παραβατών Εταιρειών Παροχής Υπηρεσιών Καθαρισμού ή/και Φύλαξης» οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης προσκομίζουν υποχρεωτικά ένορκη βεβαίωση του νομίμου εκπροσώπου αυτών ενώπιον συμβολαιογράφου, περί μη επιβολής σε βάρος τους πράξης επιβολής προστίμου για παραβιάσεις της εργατικής νομοθεσίας «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας.»

«2.4.3.1 Δικαιολογητικά Συμμετοχής

Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν: α) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.), όπως προβλέπεται στην παρ. 1 και 3 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, β) την εγγύηση συμμετοχής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 72 του Ν.4412/2016 και στα άρθρα 2.1.5 και 2.2.2 αντίστοιχα της παρούσας διακήρυξης και γ) πιστοποιητικό ισχύουσας εκπροσώπησης της εταιρείας.

Οι προσφέροντες συμπληρώνουν το σχετικό πρότυπο ΕΕΕΣ το οποίο έχει αναρτηθεί, σε μορφή αρχείων τύπου XML και PDF, στη διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της διακήρυξης (Παράρτημα ΣΤ').

Τέλος, στο άρθρο 2.4.6. της διακήρυξης ορίζεται ότι:

«Η Αναθέτουσα Αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), (...)

β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσης διακήρυξης, (...)

θ) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσης διακήρυξης και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης [...].»

25. Επειδή οι όροι που τίθενται επί ποινή αποκλεισμού από τη διακήρυξη, αποτελούν δέσμια αρμοδιότητα της Επιτροπής Διαγωνισμού να αποκλείσει την παρουσιάζουσα έλλειψη/απόκλιση προσφορά (βλ. ΣΤΕ 743/2000), σύμφωνα με την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας, που επιβάλλει την εφαρμογή τους κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (βλ. ΔΕΕ, απόφαση της 18ης

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

Οκτωβρίου 2001, C-19/00 Siac Construction Ltd, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

26. Επειδή, τυχόν ασάφειες ή πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών και θα πρέπει να παρέχεται και σε αυτούς, οι οποίοι βλάπτονται από την ασάφεια ή την πλημμέλεια αυτή, η δυνατότητα να συμπληρώσουν την τυχόν ελαττωματική, προσφορά τους (Ε.Α. ΣτΕ 423/2011, 424/2011, 425/2011). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ', σελ. 776). Επομένως, η παραβίαση αμφίσημων όρων της διακήρυξης δεν οδηγεί αναγκαστικά στον αποκλεισμό διαγωνιζομένου, αν δεν ευθύνεται ο ίδιος για την παρερμηνεία των υποχρεώσεών του

27. Επειδή, οι δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού αποτελούν στοιχείο κρίσης και επιλογής της αναθέτουσας κατά το στάδιο της κατάρτισης των συμβατικών τευχών, οπότε εφόσον επιλεγούν και συμπεριληφθούν στη διακήρυξη, θεσπίζονται κανόνες υποχρεωτικής εφαρμογής κατά δέσμια αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής.

28. Επειδή, το ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ παρέχει προαπόδειξη προς τον σκοπό της επιτάχυνσης των διαγωνιστικών διαδικασιών και ελάφρυνσης των διαγωνιζομένων από την υποχρέωση προσκόμισης πολυάριθμων πιστοποιητικών και εγγράφων ως προς τα κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής και ενέχει, προϋποθέτει και ερείδεται επί μιας καταρχήν εμπιστοσύνης ως προς τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς και όσον αφορά τα εξ αυτού δηλούμενα, τα οποία θα ελεγχθούν επισταμένως κατά το στάδιο αξιολόγησης δικαιολογητικών κατακύρωσης πριν την οριστικοποίηση της ανακήρυξής του ως αναδόχου.

29. Επειδή τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις επιλογής και οι διατάξεις περί αποκλεισμού υποψηφίων αναδόχων στο πλαίσιο της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων και υπό το πρίσμα του νέου Ν 4412/2016 θα πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται ουσιαστικά και όχι τυπολατρικά με βασικό γνώμονα την εξυπηρέτηση της θεμελιώδους αρχής του ελεύθερου, πραγματικού και αποτελεσματικού ανταγωνισμού που εγγυάται την ακώλυτη πρόσβαση όλων των υποψηφίων στην αγορά των δημόσιων συμβάσεων. Επομένως, οι οικονομικοί φορείς δέον είναι να προβαίνουν στη σχετική δήλωση (βλ. Δ. Ράικο, Ε. Βλάχου, Ε. Σαββίδη, Δημόσιες Συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2018 σελ. 688, παρ.89) η οποία όχι μόνο δεν επιφέρει τον αυτόματο αποκλεισμό τους αλλά τους παρέχει τη δυνατότητα να εκθέσουν ενώπιον της αναθέτουσας αρχής τους λόγους για τους οποίους δεν διακυβεύεται σε περίπτωση εκ μέρους τους ανάληψης της σύμβασης, η ορθή εκτέλεση της. Ειδικότερα, η κατά τα ως άνω σχετική δήλωση εκ μέρους του οικονομικού φορέα στο ΕΕΕΣ του περί συνδρομής στο πρόσωπο του κάποιου κατά τα ως άνω περίπτωσης αποκλεισμού, μαζί με την εκ μέρους του παράθεση εξηγήσεων, λεπτομερειών, ως και ανάλυση των τυχόν επανορθωτικών μέτρων που ο ίδιος έλαβε, συνιστούν αναγκαίες προϋποθέσεις για την περαιτέρω θεμελίωση της υπέρ αυτού ευνοϊκής διαδικασίας του άρ. 73 παρ. 7 επ.(ΑΕΠΠ 118/2017)

30. Επειδή όπως έχει κριθεί (ΕΑ ΣΤΕ 40/2019) η απάντηση οικονομικού φορέα σε ερώτημα του ΕΕΕΣ αναφορικά με το Μέρος ΙΙΙ («Λόγοι αποκλεισμού») Τμήμα Γ' αφορά σε δήλωση πραγματικού γεγονότος και μόνον και δεν είναι αντικείμενο ερωτήματος η εκ μέρους του διαγωνιζομένου φορέα δήλωση, αν συντρέχει στο πρόσωπό του λόγος αποκλεισμού εξαιτίας του πραγματικού αυτού γεγονότος. Το τελευταίο τούτο ζήτημα τίθεται προς διευκρίνιση στα επόμενα κατά τ' ανωτέρω στάδια, εφ' όσον δηλαδή ο διαγωνιζόμενος έχει απαντήσει θετικά («ΝΑΙ») στο σχετικό ερώτημα, οπότε και καλείται, απαντώντας διαδοχικά στα περαιτέρω ερωτήματα, να παράσχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες, προκειμένου η αναθέτουσα Αρχή να διαπιστώσει εν τέλει, αν συντρέχει ή όχι λόγος αποκλεισμού του από την τρέχουσα διαγωνιστική διαδικασία.

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

31. Επειδή, στον όρο 2.2.9.1 της διακήρυξης προβλέπεται ότι οι διαγωνιζόμενοι οφείλουν να υποβάλουν με την προσφορά τους ΕΕΕΣ προς τον σκοπό προαπόδειξης, μεταξύ άλλων, της μη συνδρομής λόγου αποκλεισμού του όρου 2.2.3 της διακήρυξης. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον όρο 2.2.3.2γ της διακήρυξης, αποκλείεται από τη διαγωνιστική διαδικασία οικονομικός φορέας όταν αποδεικνύεται ότι έχουν επιβληθεί εις βάρος του μέσα σε χρονικό διάστημα δύο ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς είτε τρεις πράξεις επιβολής προστίμου για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας και οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις διενεργηθέντες ελέγχους είτε δύο πράξεις επιβολής προστίμου για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία και οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο διενεργηθέντες ελέγχους, μόνον εφόσον οι εν λόγω κυρώσεις έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ. Σημειωτέον ότι ο εν λόγω όρος της διακήρυξης ταυτίζεται ως προς το περιεχόμενο με τον υποχρεωτικό λόγο αποκλεισμού της διάταξης του άρθρου 73 παρ. 2 περ. γ' του Ν. 4412/2016. Επίσης, στον όρο 2.2.3.4 της διακήρυξης θεσπίζονται, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθοι λόγοι αποκλεισμού οικονομικού φορέα : εάν έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016 (περίπτωση α') και εάν έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του (περίπτωση θ'). Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι ως άνω λόγοι αποκλεισμού ταυτίζονται ως προς το περιεχόμενο με τους δυνητικούς λόγους αποκλεισμού των διατάξεων του άρθρου 73 παρ. 4 περ. α' και θ' του Ν. 4412/2016. Επομένως, με τη συμπερίληψη τους στη διακήρυξη που αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, σύμφωνα και με τα εκτεθέντα ανωτέρω, οι προαναφερθείσες περιπτώσεις του όρου 2.2.3.4 ανάγονται σε υποχρεωτικούς λόγους αποκλεισμού, ως βασίμως υποστηρίζει ο προσφεύγων. Επιπροσθέτως, στον όρο 2.2.3.4 της διακήρυξης διευκρινίζεται ότι ως σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα νοούνται ιδίως, και όχι αποκλειστικά, τα προβλεπόμενα στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παρ. 2 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010, ήτοι αν έχουν επιβληθεί εις

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

βάρος του οικονομικού φορέα μέσα σε χρονικό διάστημα δύο ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς είτε τρεις πράξεις επιβολής προστίμου για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας και οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις διενεργηθέντες ελέγχους είτε δύο πράξεις επιβολής προστίμου για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο διενεργηθέντες ελέγχους, χωρίς να απαιτείται οι εν λόγω κυρώσεις να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, ήτοι στον όρο 2.2.3.4 α' της διακήρυξης ενσωματώνεται η διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016. Πέραν τούτου, στον ίδιο όρο επισημαίνεται ότι οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να δηλώσουν τυχόν παραβιάσεις της εργατικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως του αριθμού των διενεργηθέντων ελέγχων από τους οποίους αυτές προκύπτουν και του είδους των παραβάσεων, στα οικεία πεδία του ΕΕΕΣ ως σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα και ως παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας. Παράλειψη δε της σχετικής δήλωσης έστω και σε ένα εκ των ως άνω δυο πεδίων του ΕΕΕΣ συνεπάγεται τον αποκλεισμό του υποψηφίου οικονομικού φορέα κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση η) του όρου 2.2.3.4, στον όρο 2.2.3.7 και στους λοιπούς όρους της διακήρυξης. Επομένως, εκ του ως άνω περιεχομένου του όρου 2.2.3.4 α' της διακήρυξης δεν καταλείπεται αμφιβολία αφενός μεν ως προς την υποχρέωση, επί ποινή αποκλεισμού, διπλής αναγραφής στο ΕΕΕΣ τυχόν πράξεων επιβολής προστίμου που έχουν επιβληθεί σε διαγωνιζόμενο λόγω παράβασης της εργατικής νομοθεσίας αφετέρου ως προς τα συγκεκριμένα πεδία του ΕΕΕΣ στα οποία απαιτείται αυτές να δηλωθούν.

32. Επειδή περαιτέρω στον όρο 2.2.3.7 της διακήρυξης ρητώς ορίζεται ότι αν ο συμμετέχων εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στον όρους 2.2.3.2 γ) και 2.2.3.4 τότε μπορεί να προσκομίσει στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι έλαβε μέτρα αυτοκάθαρσης, η δε απόφαση της αναθέτουσας αρχής για την διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων εκδίδεται κατά τη διαδικασία των παρ. 8 και 9 του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016. Συνεπώς, και κατά τα εκτεθέντα ανωτέρω στην

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

περίπτωση που ένας διαγωνιζόμενος δηλώσει στο ΕΕΕΣ ότι έχουν επιβληθεί εις βάρος του μέσα σε χρονικό διάστημα δύο ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς είτε τρεις πράξεις επιβολής προστίμου για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας και οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις διενεργηθέντες ελέγχους είτε δύο πράξεις επιβολής προστίμου για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία και οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο διενεργηθέντες ελέγχους κατ' εφαρμογήν είτε του όρου 2.2.3.2 γ' είτε του όρου 2.2.3.4 α' της διακήρυξης καθώς και ότι έχει λάβει μέτρα αυτοκάθαρσης δεν αποκλείεται αυτόματα αλλά ενεργοποιείται η ευνοϊκή διαδικασία των παρ. 7 επ. του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016.

33. Επειδή, περαιτέρω, στη διακήρυξη προβλέπεται ότι σε περίπτωση που οι συμμετέχοντες στηρίζονται στις ικανότητες τρίτου φορέα υποχρεούνται να προσκομίσουν με την προσφορά τους ΕΕΕΣ του τρίτου φορέα προκειμένου να προαποδείξουν ότι δεν συντρέχει στο πρόσωπο του τρίτου φορέα κάποιος από τους λόγους αποκλεισμού του όρου 2.2.3 της διακήρυξης. Εφόσον δε συντρέχει λόγος αποκλεισμού του όρου 2.2.3 της διακήρυξης για τον τρίτο φορέα, ο διαγωνιζόμενος υποχρεούται να τον αντικαταστήσει. Σημειωτέον ότι κατά το άρθρο 78 παρ. 2 του ν. 4412/2016 η αναθέτουσα αρχή οφείλει κατά δεσμία αρμοδιότητα να αιτηθεί από τον διαγωνιζόμενο την αντικατάσταση του τρίτου φορέα στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει υποχρεωτικός λόγος αποκλεισμού, ενώ διαθέτει διακριτική ευχέρεια προς τούτο αν συντρέχει στο πρόσωπο του τρίτου φορέα δυνητικός λόγος αποκλεισμού. Επομένως, βάσει των προεκτεθέντων, αν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώσει τη συνδρομή στο πρόσωπο τρίτου φορέα κάποιου εκ των υποχρεωτικών λόγων αποκλεισμού του όρου 2.2.3 της διακήρυξης τότε υποχρεούται προτού αποδεχτεί την προσφορά του διαγωνιζόμενου να του ζητήσει να αντικαταστήσει τον τρίτο φορέα. Ουδόλως δε ανακύπτει υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να τηρήσει τη διαδικασία των όρων 2.2.3.7-8 της διακήρυξης, ακόμη και αν ο τρίτος φορέας έχει δηλώσει στο ΕΕΕΣ του επανορθωτικά μέτρα, διότι, καταρχάς, η ευεργετική διαδικασία των

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

όρων 2.2.3.7-8 της διακήρυξης προβλέπεται ρητώς μόνον για τον οικονομικό φορέα και όχι τον τρίτο δανείζοντα εμπειρία για τον οποίο ισχύει η ειδική διάταξη της διακήρυξης, όπως βασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων επικαλούμενος πρόσφατη νομολογία.

34. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και δεν αμφισβητείται, ο β' παρεμβαίνων δήλωσε στο Μέρος ΙΙΙ του ΕΕΕΣ ότι στηρίζεται σε τρίτο οικονομικό φορέα σε ο,τι αφορά, μεταξύ άλλων, τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας. Περαιτέρω, στο υποβληθέν ΕΕΕΣ έχει απαντήσει καταφατικά ότι έχουν επιβληθεί στην δανείζουσα εμπειρία εταιρεία την τελευταία διετία μέχρι σήμερα πλέον των τριών (3) πράξεων επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, που δεν έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ. Επομένως, βασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων ότι στο πρόσωπο του τρίτου φορέα συντρέχει ο λόγος αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4 θ' της διακήρυξης περί σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος λόγω επιβολής εις βάρος του μέσα σε χρονικό διάστημα δύο ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς τριών πράξεων επιβολής προστίμου για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας και οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις διενεργηθέντες ελέγχους, οι οποίες δεν απαιτείται να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ. Συνεπώς, βάσει των προεκτεθέντων, η αναθέτουσα αρχή όφειλε κατά δεσμία αρμοδιότητα αφενός μεν να διαπιστώσει τη συνδρομή στο πρόσωπο του τρίτου φορέα του λόγου αποκλεισμού του όρου 2.2.3.4 α' της διακήρυξης περί σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος και αφετέρου, να μην αποδεχτεί την προσφορά του αλλά να αιτηθεί από αυτόν την αντικατάσταση του τρίτου φορέα διότι συντρέχει στο πρόσωπο του τρίτου φορέα λόγος αποκλεισμού και άρα ο πρώτος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος. Σε

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

κάθε δε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή στο άρθρο 2.2.8 της Διακήρυξης ουδόλως έχει συμπεριλάβει τις διατάξεις του άρθρου 78 του Ν.4412/2016 σύμφωνα με τις οποίες διαθέτει διακριτική ευχέρεια να ζητήσει την αντικατάσταση του τρίτου οικονομικού φορέα στην περίπτωση που συντρέχουν στο πρόσωπό του οι δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 73 παρ. 4 (εννοιολογικά ταυτόσημου με το άρθρο 2.2.3.4 της Διακήρυξης) και δέσμια αρμοδιότητα για τις περιπτώσεις που συντρέχουν στο πρόσωπό του τρίτου οι υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 73. Παράλληλα, στο άρθρο 2.2.9.2 ρητώς προβλέπεται ότι οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να αντικαταστήσουν έναν φορέα στην ικανότητα του οποίου στηρίζονται για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των άρθρων 2.2.3.1, 2.2.3.2, και 2.2.3.4.

35. Περαιτέρω, αναφορικά με τους όμοιους στην ουσία τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος κατά της προσφοράς του α' παρεμβαίνοντος και σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στις προηγούμενες σκέψεις, εφόσον η αναθέτουσα αρχή, έστω εμμέσως, αναγνώρισε στο πρόσωπό του την ύπαρξη λόγου αποκλεισμού αφού ρητώς σύμφωνα με την προσβαλλομένη έκανε δεκτά τα προτεινόμενα επανορθωτικά μέτρα ως επαρκή, έπρεπε να ακολουθηθεί η προβλεπόμενη διαδικασία του άρθρου 2.2.3.7 επ. Σημειώνεται ότι εν προκειμένω οι τρεις παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που έχουν επιβληθεί στον α' παρεμβαίνοντα και τις οποίες δήλωσε στο ΕΕΕΣ του, όπως και ο ίδιος συνομολογεί με την παρέμβασή του, του επιβλήθηκαν στα εξής χρονικά σημεία: 5-12-2018, 29-11-2018, 12-9-2019. Επομένως, κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς στις 12-11-2020 δεν είχε παρέλθει το κρίσιμο χρονικό διάστημα των δύο ετών και άρα συνέτρεχε για την εταιρία ο λόγος αποκλεισμού που αφορά την επιβολή προστίμων για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας. Αβασίμως δε ο α' παρεμβαίνων ισχυρίζεται ότι η διετία υπολογίζεται με βάση τον χρόνο έκδοσης της προσβαλλομένης (1-6-2021) και όχι τον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Συνεπώς και ο δεύτερος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

36. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέταση του έτερου λόγου της προσφυγής σε βάρος του α' παρεμβαίνοντα δοθέντος

Αριθμός Απόφασης 1378/2021

ότι η προεκτεθείσα πλημμέλεια της προσφοράς του παρέχει αυτοτελές νόμιμο έρεισμα για την απόρριψή της και τη συνακόλουθη αποδοχή της προσφυγής (πρβλ. Ε.Α. ΣτΕ 326/2011, 1238, 1132, 420/2010, 750/2007).

37. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτή η προσφυγή και ν'απορριφθούν οι ασκηθείσες παρεμβάσεις.

38. Επειδή, κατόπιν της προηγούμενης σκέψης πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέβαλε ο προσφεύγων.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προσφυγή.

Απορρίπτει την α' παρέμβαση.

Απορρίπτει την β' παρέμβαση.

Ακυρώνει την προσβαλλομένη, σύμφωνα με το σκεπτικό.

Διατάσσει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 13-08-2021 και εκδόθηκε στις 23.08.2021 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΑΡΑΡΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΛΕΠΙΔΑ
α/α Γ.Β ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ